

Хэхъоныгъэхэр ешых

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ Тхыакъушынэ Аслъан муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Коцхъэблэ районым» иадминистрацияе ипашъу Хъамырзэ Зауррэ пшъэдэкIыжъэу ыхъырымкIэ гъунэкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Мамрыкъу» зыфиорэм ипашъу Мамрыкъо Руслъанрэ тыгъуасэ алукагъ.

Районым иэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышIынымкIэ амалэу щыIэхэм, шIэгъэн фаехэм, джаш фэдэу бизнесым зегъушъомбгъугъэным епхыгъэ Iофыгъохэм, нэмыкIэхми ахэр атегушылагъэх. ЫпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ фирмэм къыдигъэкIырэ продукцияе Адыгеим имызакъоу, Урысыеми зэрэщызэлъашIэрэр, ащ иIугъэкIынкIэ гумэкIыгъо зэрэщымыIэр зэлукIэгъум къыщалауагъ. Районым ибюджет хэхъоныгъэхэр ышIынымкIэ, цIыфхэм IофшIэпIэ чIышIэхэр ягъэгъотыгъэнхэм зилахышIу хэлъ фирмэу «Мамрыкъом» ипашъэ зэрэфэразэхэр АР-м и Лышхъхъэ къылуагъ. ТапэкIи хэхъоныгъэхэр ышIынымкIэ ыпэкIэ лыкIотэнэу къыфэлъауагъ.

Хъамырзэ Заур къызэриIуагъэмкIэ, республикэм ит предприятие анахь инхэм ыкIи фэдэ

къэзыыхъхэрэм фирмэу «Мамрыкъор» ащыш. Мамрыкъо Руслъан еж амалэу иIэхэр къызфигъэфедэхэзэ заводыр къызэлъуихыгъ, илгъэ зэкIэлъыкIохэм къаклоцI лъэгэпIэ инхэм анигъэсын ылъэкIыгъ.

— Районым иэкономикэ хэхъоныгъэхэр ышIынымкIэ зиишIогъэхэр къэкIорэ предприятиехэр тилэх, ахэм ащыцых «Южгазэнэрджи» зыфиорэр, мыгъучIытIый псэолгъэшI предприятиеер, нэмыкIхэри. Ау анахь социальнэ пшъэдэкIыжъэ зыхъэу, цIыфхэм IэпыIэгъу афэхъурэр фирмэу «Мамрыкъор» ары. Ащ ишыхъат къуаджэу Еджэркъуае дэхэр непэ зэрыгушхохэр мэщытэу Мамрыкъом имылькIэ афишIыгъэр. Джаш фэдэу гъэсэныгъэм ыкIи социальнэ учреждением фирмэм ишIуагъэ

арегъэкIы. Къоджэдэхсэм ямызакъоу, районым цыпсэурэ цIыфхэри ащкIэ къафэразэх, — къылуагъ Хъамырзэ Заур.

— Мазэм къыклоцI тыгъэгъэзэ тонн мини 3-м ехъу переработкэ тэшIы. Амалэу тилэхэм зызэраушъомбгъугъэм ишIуагъэкIэ, Iоныгъо мазэм ехъулIэу а пчъагъэр тонн мини 5-м нэдгъэсын гухэлъ тил, — къылуагъ Мамрыкъо Руслъан.

Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, непэ заводым нэгъырэ 200 фэдизмэ Iоф щашIэ. Илгъэ зэкIэлъыкIохэм предприятием зиушъомбгъугъ, хэхъоныгъэхэр ышIыгъэх. Ар къеушыхъаты тыгъэгъэзэ дагъэр къыдзыгъэкIырэ заводкIэ бэдзэогъум и 26-м къызэлъуахынэу зэрэщытыр. Джаш фэдэу мы мафэм ехъулIэу Еджэркъуае дэт гурыт еджапIэм щагъэпсыгъэ спорт площадкэри мэфкI шIыкIэм тэтэу къызэлъуахышIт. А Iофтхъабзэхэм ахэлэжъэнэу АР-м и Лышхъхъэ къырагъэблэгъагъ.

КИАРЭ Фатим.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ и ЛЫШХЪХЪЭ
ИЗЭИУКИЭГЪУХЭР

ТХЫАКЪУШЫНЭ Аслъан:

«Республикэм дахэкIэ ыцIэ Iун фае»

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ урысые журналист цIэрыIоу, телевидениемрэ радиомрэкIэ Дунэевра-зийскэ академием (МЕАРТ) ивице-президентэу Кипрас Мажейкэ, республикэ, район СМИ-хэм яредактор шхъалэхэмрэ яжурналистхэмрэ адырилэгъэ зэлукIэгъум джарэушътэу къыщылуагъ.

— Мыщ фэдэ зэлукIэгъухэм мэхъанэшхо яI. Сыда пIомэ еплъыкIэу ялэхэр къыраломы-кIынкIэ, хэбзэ Iэшхъэтетхэмрэ журналистхэмрэ зэгурьIонхэ алгъэкIы. Ау анахь шхъалэр — республикэм иинформационнэ шъолгъыр хэхъоныгъэ ышIынымкIэ амалэу цыIэхэр дгъэнэфэнхэ зэрэтлгъэкIырэр ары. Республикэм, хэгъэгъум инэмыкI шъолгъырхэм ащыпсэххэрэр икIоу Адыгеим ищыIэныгъэрэ ите-кIоныгъэхэмрэ ащыгъуазэхэп. Ау, шыпкIэмкIэ, СМИ-хэми хэбзэ Iэшхъэтетхэр, атефэхэу цытмэ, пхъашэу критикэм клагъэIын фае, — къылуагъ Тхыакъушынэ Аслъан зэлукIэгъум хэлажъэхэрэм шIуфэс къарихызы. — Шъо Iофэу шъушIэрэм икIоу тыщыгъуаз. Арыш, журналист цIэрыIор тирусубликэ къызэрэкIуагъэр лъэшэу тигуапэу шIуфэс фабэ етэхы, — къылуагъ ащ Кипрас Мажейкэ зыфигъазэзэ.

— ШыпкIэ, шъолгъыр дахэу щыт Адыгеим — хэхъоныгъэ ышIынымкIэ амалышхо зылэкIэлъыым къытефэ нахь икIоу регион, федеральнэ СМИ-хэм къащагъэлъэгъонэу, — хигъэуэфыкIыгъ Кипрас Мажейкэ. — Непэ тэ республикэм тыкызкIэкуагъэр опы-тэу тилэмкIэ тилофшIэгъухэм тадэгоншэныр, хэгъэгъум медийнэ бэдзэрыр щыцэхэщэгъэным иIофыгъокIэ республикэм ижурналистхэм яшIошIхэр зэдгъэшIэнхэр, джырэ дунаим журналист IофшIэным епхыгъэ

Iофыгъо зэфэшхъафхэм та-тегушыIэныр ары. Непэ шъуи-республикэ и Лышхъхъэ медиа-сообществэм иIофшIэн лъэшэу ыналэ зэрэтыригъэтырэр хэгъэуэфыкIы сшIоигъу, ащ осэ-шхуи фэсэшIы, — къылуагъ ащ. ЗэлукIэгъу ужым ащ хэлэжъа-гъэхэр туркомплексэу «Дахов-ская слобода» зыфиорэм кIуа-гъэх. Кипрас Мажейкэ мыщ мэфитIу семинар щыцэхышIт.

Шъугу къэтэгъэIыжы: Кипрас Мажейкэ СССР-м и Къэ-ралыгъо телерадиорэ ВГТРК-мрэ илгъэ 30-м къаклоцI зашъ-лажъэм Iэклъыб хэгъэгъухэм су-рэтхэр ащытезыхырэ отделым иредакторэу, радиостанциеу «Маяк» зыфиорэм дунэе от-делымкIэ испециальнэ коррес-пондентэу ригъажыи, СССР-м и Къэралыгъо телерадио икор-пунктэу Темыр Африкэмрэ КъокIыпIэ Европэмрэ ащылэм ипашъ хъугъэ, дунэе щыIэны-гъэм къыхэхъухэрэ хъугъэ-шIагъэхэу мэхъанэшхо зилэхэм якъэгъэлъэгъон иIахышIу хишIыыхагъ. 2011-рэ илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжыагъэу телевидениемрэ радиокъэ-тынхэмрэкIэ IофышIэхэм ялэ-пэлэсэныгъэ зыщыхагъэхорэ Институтым (джыдэдэм МЕАРТ) иректор иупчIэжыгъэу, электрон, хаутырэ СМИ-хэмкIэ икафедрэ ипрофессор, есте-ственнэ шIэныгъэхэмкIэ Уры-сые академием идействитель-нэ член, Урысыем ижурнали-стхэм я Союзрэ журналистхэм я Дунэе федерациерэ ахэт.

Александр
ДАНИЛЬЧЕНКО.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехылылагъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъэкIэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэриIэхэм ыкIи илгъэсыбэ хъугъэу Iоф зэришIэрэм апае медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфиорэр Бастэ Азмэт Чэмал ыкъом — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу

«Адыгеим лъэпкэ къашъомкIэ и Къэ-ралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» идиректор фэгъэшъошэгъэнэу.

Гъэсэныгъэм ихэхъоныгъэ ялахъэрэхашыхэрэм ыкIи гуетыныгъэ фырялэу Iоф зэрэшIэрэм апае щыт-

хъуцIэу «Адыгэ Республикэм лъэпкэ гъэсэныгъэмкIэ изаслуженнэ Iо-фышI» зыфиорэр афэгъэшъошэгъэнэу: НатIэкъо МулиIэт Нухъэ ыпхъум — муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Ады-гэкъалэ» иадминистрацияе гъэсэныгъэм-кIэ и ГъэлорышIанIэ испециалист шхъалэ,

Стребкова Линэ Алексей ыпхъум — Адыгэ РеспубликэмкIэ гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ къэралыгъо учреж-дениеу «Адыгэ республикэ еджэпIэ-интернатим» икIэлэегъадж,

(ИкIэлэу я 2-рэ и. ит).

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм икьэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьылагъ

(ИкIэух).

Тхылъэнэ Аминэт Заурбэч ыпхъум — Ю.К. ШъхьакIэмыкIом ыцIэкIэ щыт муниципальнэ бюджет учреждениеу гъэсэныгъэ зыщарагъэотырэ еджапIэу къуаджэу Хьатикъуае дэтым икIэлэегъадж.

Псэолъэшынэм ихэжыныгъэ илахь зэрэхишIыхьэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зэришIэрэм апае щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэолъэшI» зыфиIорэр Кушгъу Казбек Сэфэрбий ыкIом — пшгъэдэкIыжэу ыхьырэмкIэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «ПсэолъэшI-монтаж гъэорышIапIэу N 38-м» иIофышIэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Мэкъу-мэщым ихэжыныгъэ илахь зэрэхишIыхьэрэм пае щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр ЯнэкIо Аслъан Исхьакь ыкIом — Урысые Федерацием пIэжыкIыунымыкIэ и Федеральнэ агентствэ и Азово-Черноморскэ чIыпIэ гъэорышIапIэ кьэралыгъо уплэкIунымыкIэ, лыплэгъэнымыкIэ, псы кьэкIуаплэхэм якъэухъумэнкIэ и Кубано-Адыгэ къутамэ ипаш.

Хэбзэгъэуцугъэхэм ягъэпытэнкIэ ыкIи правопорядкэм икьэухъумэнкIэ гъэхьагъэу илэхэм апае щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ юрист» зыфиIорэр Шпинев Алек-

сандр Николай ыкIом — очылхэм я Мыекъопэ кьэлэ коллегиеу «Эгида» зыфиIорэм итхьаматэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Культурэм ихэжыныгъэ ялахь зэрэхишIыхьэрэм пае щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Максимов Сергей Юрий ыкIом — муниципальнэ бюджет учреждениеу «Мыекъопэ районым лъэпкь культурэмкIэ и Гупч» зыфиIорэм концертхэм язэхэщэнкIэ иотдел ипаш.

Михайлов Юрий Владимир ыкIом — культурэм и Унэу псэуплэу Абадзехскэм дэтым идиректор.

Физическэ культурэмрэ спортимрэ яхэжыныгъэ илахь зэрэхишIыхьэрэм пае щытхьуцIэу «Адыгэ Республикэм культурэмкIэ ыкIи спортимкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр Каленчук Юрий Иван ыкIом — учреждениеу «Цыфхэм япсауныгъэ игъэпытэн фытегъэпсыхьэгъэ спорт гупчэу «Мыекъуапэ» зыфиIорэм физическэ культурэмкIэ ыкIи спортимкIэ инструктор фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъанкь. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 4, 2013-рэ илъэс
N 79Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ
цIыфхэм яупчIэхэм джэуапхэр
кьаретыжыхКьалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ Морозова Иринэ
Николай ыпхъум иупчI:

Мыекъуапэ ирайонэу «Восходым» сыщэпсэу, чIыпIэ бэдзэрым Iоф щысэшилэ. Бэдзэрым ины, дэгъу, ау ащ асфальт телъэп. Ащ мыжъо-пшэхъо зэхэлъ тетэкъуагъэшъ, лъэшэу сапэм зыкьелэты, товархэм атехъ. МэшлогъэкIуасэхэм атегъэпсыхьэгъэ гъогумкIэ хьылъэзещэ ма-шинэхэр бэдзэрым кы-дэхьэх, гъогу дэир нахь нахь дэижь ашIы. Бэдзэрым иадминистрацияе зыфэдгъээзгъагъ, ау Iофыр зэшIохыгъэ хъугъэп. Мылкъу зэрэцIэр хэгъэунэфыкIыгъэн фае, бэдзэрым щыщэхэрэм пкIэр ренэу алахы. Мы Iофым хэкIыпIэ кыфэгъотыгъэнымыкIэ укьыд-делэнэу тыпщэгугъы.

Джэуап: Сатыу гупчэу «Восход» зыфиIорэр зытет чIыгу Iахьыр зыгъэзекIорэр Урысые Федерацием зыкьэухъумэжыгъэнымыкIэ и Министертв ары. ПстэумкIи квадратнэ метр 11755-рэ ащ зэ-лэеубыты, ипроцент 70-м асфальт телъ.

Зигугъу кьэтшIыгъэ чIыгу Iахьыр бэджэндэу зэриштэрэм ехьылIэгъэ зээгъыныгъэу унэе предпринимателэу Черняк Урысые Федерацием зыкьэухъумэжыгъэнымыкIэ и Министертвэ дишIыгъагъэм джы-дэдэм ипIалэу икIыгъ. ЧIыгу Iахьыр бэджэндэу зэраштагъэм ехьылIэгъэ зээгъыныгъэр задашIыкIэ, бэдзэрым изытет нахьышIу шIыгъэнымыкIэ Iофыгъор зэшIохыгъэ хъущт.

Кьалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ Овсянникова Мари-
на Аркадий ыпхъум иупчI:

Тишагу дэт кIэлэцIыкIу

джэгупIэр лъэшэу IыгъэкI хъугъэ, ащ пхъэнтIэкIуи, хъэрени дэтыжыхэп. Ти-унэ ины, кIэлэцIыкIухэр ащ бэу щэпсэху. Ау нэмыкI цагухэм кIохэзэ ны-тыхэм якIэлэцIыкIухэр агъэджэгунхэ фаеу мэхъу. Загъорэ ахэми такьыдафы. Домоуправ-лением зызфэтэгъазэм, тиунэ чIыфэ кьызэрэте-фагъэм кьыхэкIэу кIэлэцIыкIу джэгупIэр тфызэтырамыгъэпсыхьа-жыныу кьыталуагъ. Ау кIэлэцIыкIу IыгъыпIэм метр 30-м нахь пэ-мычыжъэу тишагу авто-мастерской кышчы-зэлуахыгъ. Арышъ, зэкIэ пидзафэхэри хэкIхэри ти-шагу кьыдэтакьох. Тиунэ щыпсэхуэрэмкIэ тызэт-хьаусыхэхэм, предприя-тиер зиер агъэуэфын амылэкIэу ыкIи хэкIыр Iузыхыжын фаер амы-гъотэу кьыталуагъ. Мы Iо-фым хэкIыпIэ горэ Ады-геим и Лышъхьэ кьы-фигъотынэу, кIэлэцIыкIу джэгупIэмрэ автомас-терскоимрэ япхыгъэ Iо-фыгъом изэшIохынкIэ кьыдделэнэу телъэу.

Джэуап: Фэтэрыбэу зэхэт унэм кьыпIэулау шагу, кIэлэ-цIыкIу джэгупIэхэри мыщ зэрэхэтхэу, изетегъэпсыхьан фэгъээзгъэн фаехэр ащ щыпсэу-хэрэр ары. Ахэм яIыгыни ягъэцIэкIэжыны зыпшгъэ дэкIын фаехэр ежъхэр ары. Пшгъэдэ-кIыжъэу ыхьырэмкIэ гъунэпкэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «УК ЖЭУ N5-р» фэхьазыр унэр зиехэм ямылкъукIэ кIэлэцIыкIу джэгупIэр зэтыригъэпсыхьанэу мы IофыгъомкIэ зэлукIэ зэхэ-щэу, унэшъо гъэнэфагъэ заш-тэкIэ.

Фэтэрыбэу зэхэт унэу Герце-ным иурам тетым (N 98-м) ишагу дашIыхьэгъэ автома-терскоим фэгъэхьыгъэу мары кьэсIон слэкIыштыр: ып-шгъэкIэ зигугъу кьэшъушIыгъэ автомастерскоир зиер загъэ-

унэфыкIэ, Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзукъоныгъэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм диштэу ащ админи-стративнэ пшгъэдэкIыжъ ра-гъэхьышты.

Кьутырэу Северо-Вос-
точные Сады зыфиIорэм
щыпсэурэ пенсионеркэу
Грешенко Эльвирэ Иван
ыпхъум иупчI:

Кьутырэу Северо-Вос-точные Сады зыфиIорэр Ханскэмрэ Гавердов-скэмрэ афэдэхэу сыда Мыекъуапэ кьызкIыха-мыгъэхьажырэ? Непэ тэ, пенсионерхэм, Iофыгъо пэпчкIэ, до-кументхэм ягъэхьазырын кьыщегъэжыгъэу врач-хэр кьызэдгъэплъынхэм нэсыжъэу, Тульскэм тыкIон фаеу мэхъу.

Джэуап: Кьутырэу Северо-Восточные Сады зыфиIорэр муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Кьалэу Мыекъуапэ» хагъэ-хьажынымы пае Федеральнэ законэу «ЧыпIэ зыгъэорышIэ-жыныр Урысые Федерацием зэрэщызэхэщагъэм ехьылIагъ» зыфиIорэм щыгъэнэфэгъэ шап-хьэхэр кьыдэлъытэгъэнхэ фае.

Хабзэм тетэу кьутырэу Северо-Восточные Сады зыфи-Иорэр муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Кьалэу Мыекъуапэ» ха-гъэхьажынымы пае муниципальнэ образованиеу «Кировскэ кьоджэ псэупIэм», муниципаль-нэ гъэпсыкIэ зилэ «Кьалэу Мыекъуапэ» ащыпсэхуэрэр ащ кьэзэгъынхэ ыкIи муниципаль-нэ гъэпсыкIэ зилэ «Мыекъопэ районым» инароднэ депутат-хэм я Совет ышIыгъэ унашгъор кьыдалыгъэзэ, муниципальнэ образованиехэу зигугъу кьэт-шIыгъэхэм янароднэ депутат-хэм я Советхэм ащкIэ унашгъор аштэнхэ фае.

ЗыцIэ кьезымылогъэ го-
рэм иупчI:Лъытэныгъэ зыфэсшырэ
Аслъан Кытэ ыкIор! Кьа-
лэу Мыекъуапэ иурамхэр

непэ зэрэгъэтхыгъэхэм уагъэрэзэнэу щытэп. Мы лъэныкъомкIэ сыда ашIэн алъэкIыштыр? Сыда пIомэ гъогухэм язытет дэимэ, ахэм ащыцынэгъончъэ-щтэп.

Джэуап: Кьалэу Мыекъуа-пэ иурамхэм ящынэгъончъагъэ кьыдэлъытэгъэныр зипшгъэ-рылтыр кьэлэ администраци-ер ары. Мы илъэсым гъэтха-пэм и 27-м кьалэу Мыекъуа-пэ иавтомобиль гъогухэр гъэ-мафэм зэраIыгъыштым те-гъэпсыхьэгъэ муниципальнэ зэ-зэгъыныгъэм кIэтхагъэх. Гъо-гухэм ащыгъэтхыгъэхэр гъэ-кIэжыгъэнхэм тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэхэри ащ кьышчы-далытагъэх. ПшгъэдэкIыжъэу ыхьырэмкIэ гъунэпкэ гъэнэ-фагъэ зилэ обществэу «Вект-ра» зыфиIорэр ары ащ фэдэ IофшIэнхэм ягъэцIэкIэн фэгъэ-загъэр.

Рудько Иван Василий
ыкIом иупчI:

Станицэу Безводнэм екIурэ гъогоу километрийшI зикIыхьа-гъэм изытет дэй дэд. АщкIэ кIэлэцIыкIухэр еджапIэм нэбгъэсынхэр хьылъэ. Администраторэу ащ фэдэ Iофыгъохэм язэшIохын фэгъээзгъэ-щтыри станицэм дэсэп.

Джэуап: Зигугъу кьэшъу-шIыгъэ гъогу Iахьым грейде-рыр рыкIуагъ, гъогу напцэхэр зэныбж ышIыгъэх.

Джыдэдэм Федеральнэ гъо-гушI агентствэм (Росавтодо-рым) гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ Фе-деральнэ программэу «Урысы-ем и Кьыбл» зыфиIоу 2020-рэ илъэсым нэс телъытагъэр кье-гъэхьазыры. Автомобиль гъо-гоу станицэу Безводнэм екIу-рэм асфальт телъхьэгъэнымыкIэ зигугъу кьэтшIыгъэ програм-мэм хэлэжъэным пае «Адыгея-автоторым» заявкэ егъэхьа-зыры.

Станицэм администратор илэ-имылэм фэгъэхьыгъэу кьэ-сIон слэкIыштыр мары: ста-

ницэу Безводнэм зегъэушгъом-бгъугъэным иIофыгъо фэгъэ-загъэр Прохорова Еленэ Ана-толий ыпхъур ары.

Кьалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ, 1941-рэ илъэсым
кьэхьыгъэ Громова Люд-
милэ Георгий ыпхъум
иупчI:

Кьалэу Мыекъуапэ сыда ащ фэдизэу бэу «Магнит-хэр» зыкIыдашыхьэ-хэрэр? АпэрэмкIэ, ахэм ащазэхэрэм язытет уигъэразэрэп, товархэр бэрэ ателъых. ЯтIонэ-рэмкIэ, тучан цыкIухэри зэтэзых. Сыда о «Магни-тым» изын ептырэ кьалэу Мыекъуапэ имонополист шьыпкьэу хъунэу?

Джэуап: Республикэм иса-тыу гупчэхэм язегъэушгъом-бгъун ащ фэдэу лъэныкъоры-гъэзэу укьэкIуалIэ мыхъунэу сеплбы. ЫпэрапшIэ ащ фэдэ ту-чанышхохэр кьызэрэзэлъахы-хэрэр розничнэ сатыум зызэ-риушгъомбгъурэм есэпхы. Ащ кьыхэкIэу цыфхэм яфэIо-фа-шIэхэр нахьышIоу гъэцIагъэ мэхъу, щэфакIохэмкIэ ахэр Iэрыфгъух. Предприятие, ки-оск, павильон цыкIухэр зэрэ-зэфашIыжыхэрэм фэгъэхьы-гъэмэ, ахэр зыкIызэтэзыхэрэр нэкъокъон алъэкIыхэрэпышъ ары. Непэ щэфакIохэм сатыу гупчэшхохэу зы чIыпIэм зыфэе товархэр зэкIэ кьызышъащфын алъэкIыштыр нахь кьыхахы.

Тучанхэу «Магнит» зыфиIо-хэрэм афэгъэхьыгъэу кьэсIон: ащ фэдэ тучан пчъагъэу рес-публикэм щызэхэщагъэр Уры-сые Федерацием ихэбзэгъэу-цугъэ щыгъэнэфэгъэ шапхэм дештэ. НэмыкIэу кьэпIон хъу-мэ, Адыгэ Республикэми, му-ниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Кьалэу Мыекъуапи» зэкIэм-кIи ащылуагъэкIырэ товархэм япроцент 25-рэ ныIэп ахэм ащазэхэр.

ШЪАЧЭ-2014-рэ

Шхыныгъохэр къыхахыгъэх

Кымэфэ Олимпиадэу тыхэгъэу шы-
реклокыштыр зырагъэжъэшт уахъ-
тэр къэблагъэ. Ащ ехьулэу хэшы-
пыкыгъэ спортсменхэу ыкли хьаклэ-
хэу ащ къеклолэштхэр зэрагъэшхэ-
штхэ шыклэр къыхахы, шхыныгъоу
амыгъэхъазырыштхэри агъэнафэх.

Роспотребнадзорым къызэриуагъэмклэ,
Олимпиадэр оклофклэ арамгыгъэшхышт шхы-
ныгъохэр 11 мэхъух, ахэр зыфэдэштхэр
зэхэщэкло комитетым фагъэхьыгъах. Ресторан-
хэм ыкли кафехэм хабзэм къымышыгъэ
шъонхэр ыкли псы лэшлэхэр ащэштхэп. Джащ
фэдэу, пцэжыгъэ гъэгъуыгъэхэр, хьалухэр, уна-
гъохэм ащашыгъэ къуаехэмрэ кьое гъэ-
ушкьонгъэхэмрэ, лэу, пцэжыгъэу, хэтэрыклэу
консерв ашыгъэхэр агъэфедэшт гъомылап-
хъэхэм ахагъэхъаштхэп.

Роспотребнадзорими къыушыхъатыгъ
иофышлэхэм амыуплъэклогъэ шхыныгъохэр
Олимпиадэр оклофклэ зэрамыгъэфедэштхэр.
Цыфхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным пай
шхыныгъохэр зыкызэхадзыгъэхэр, зизэрар
къэклонэу алъытэгъэ гъомылапхъэхэр зыкы-
хагъэкыгъэхэр.

Джэгунхэр оклофэхэклэ цыфхэм афагъэхъа-
зырыр шхыныгъохэм язытет лъыплъэштхэр
зэхэщэкло комитетым икьулыкьушлэхэр арых.

Олимпиадэм къеклолэштхэр зэклэ игъом
зэрагъэшхэштхэм фэшл общественнэ шхэлпэ
1000-м ехъу къызэлуахышт, ахэр зэнэкьокъу-
хэр зыщыклоштхэ чыплэхэм апэблэгъэштхы.
А зы уахъгэм нэбгырэ мин 30 зэдэшхэнхэу амал
ялэшт.

Гъомылапхъэхэм ахагъэкыгъэхэр щылэхэми,
Олимпиадэм изэхэщаклохэм къызэралорэмклэ,
спортсменхэмрэ хьаклэхэмрэ апае мафэ къэс
зэтефыгъэу шхыныгъо 500 фэдиз афаупщэры-
хьыгъэ ашышт. Шхэлпэхэм цыфхэр псынклэу
къыщатлупщынхэу ары, секундэ 50 пэпчэ зы
цыфым ышхынэу къыхихыгъэр рагъэботышт.

(Тикорр.).

Тэмарэ иЛэпэлэсэныгъэклэ къылэжъыгъ

Лъэшэу сигуапэ Адыгэ Республикэм и
Къэралыгъо шлухафтынхэр афэгъэшъоша-
гъэмэ хъунэу къагъэлъэгъуагъэхэм Нэхэе Тэ-
марэ зыхэлэжъыгъэ концерт программэр зэ-
рахэтыр. Орэдыло Лэпэлэсэм ар къылэжъыгъ,
ифэшъошэ дэд.

Тэмарэ ымакъэ дахэ, диапазон ин иЛ, орэ-
дылом профессионализмэгъэшхо хэлъ. Тхэм
кыфигъэхъугъ ар орэд кылоным.

Хъот Заур «тхъауегъэпсэу» есло сшлоигъу
ильэс пчъагъэхэм къаклоцл орэдылохэм Иоф
адишлэзэ къызэригъэтэдджыхэрэм фэшл.

ЖЭНЭ-АЙТЭЧЫКЪО
Нэфсэт.

Урысые Федерацием изаслуженнэ,
Адыгэ Республикэм инароднэ артистк.

• Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр •

Адыгэ Республикэм и Къэра- лыгъо Совет — Хасэм

Адыгэхэм якультурэрэ яшэн-хабзэ-
хэмрэ якъызэтегъээнжъын илахышхо
зэрэхышыхьэрэм ыкли общественнэ
щылакълэм чанэу зэрэхэлажэрэм афэшл
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Со-
вет — Хасэм и Щытхъу тхыль фагъэ-
шъошагъ **Клакыхъу Мэджыд Хьа-
рунэ ыкъом**, хы Шыуцлэ Гушъом щып-
сэурэ шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасэ ит-
хьаматэ.

Ублэплэ профессиональнэ гъэсэныгъэ
зыщарагъэгъотырэ лъэныкъом гуеты-
ныгъэ фырилэу илъэсыбэ хъугъэу зэрэ-
щылажэрэм, клэлэеджаклохэм яегъэ-
джэнклэ, яплунклэ ыкли производствэм
Иоф щашлэу ахэр гъэсэгъэнхэмклэ гъэ-
хъагъэхэр зэришыгъэхэм афэшл Адыгэ
Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Щытхъу тхыль фагъэшъошагъ
**Долгинова Татьяна Филипп ып-
хъум**, ублэплэ профессиональнэ гъэсэ-
ныгъэ ягъэгъотыгъэнымклэ Адыгэ Рес-
публикэм икъэралыгъо бюджет уч-
реждениеу «Профессиональнэ лицееу
N 4-м» ипашцэ игуадзэ.

Илъэсыбэ хъугъэу шлуагъэ къытэу
Иоф зэраллэрэм, Лэпэлэсэныгъэ ин
зэрэхэлъым, цыфхэм хэдзынхэмклэ
яфитыныгъэхэр укъуагъэ мыхъунхэм
ылтэныкъоклэ гъэхъагъэу ялэхэм апае
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Со-
вет — Хасэм и Щытхъу тхыль къа-
фагъэшъошагъ:

— **Сихъу Азамат Мыхъамэт ыкъом**,
Адыгэ Республикэм хэдзынхэмклэ и
Гупчэ комиссие и Аппарат зэхэщэн-пра-
вовой Иофхэмклэ иотдел ипашцэ;

— **Хьапэклэ Нафсэт Рэмэзан ып-
хъум**, Адыгэ Республикэм хэдзынхэм-
клэ и Гупчэ комиссие и Аппарат фи-
нансхэмклэ иотдел ипашцэ, ибухгалтер
шъхьалэ.

Общественнэ палатэм иеплъыклэ къырилотыкыгъ

АР-м и Общественнэ палатэ изэхэ-
сыгъо псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым
иофыгъохэр къызэрэщалэтыгъагъэхэм
бэмышлэу игугъу къэтшыгъагъ, джыри
ащ нахь игъэклотыгъэу тыкыбетеушылэ
тшлоигъоу къыфэтэгъэзэжы.

Мы отраслэм непэ изытет Иофыгъо
шъхьалэу республикэм илэхэм зэрашы-
щыр зэхэсыгъом къышыхагъэщыгъ.
Цыфхэм яфэло-фашлэхэм ягъэцкклэ
анахъэу шыклэгъабэ зилэр. Обществен-
нэ палатэм хэтхэу къэгущылагъэхэм,
псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым шап-
хъэу къыгъэуцухэрэр, фытыныгъэу ялэ-
хэр е зыфимыгъхэр, упчлэу къэтэдджы-
хэрэм аджэуапхэр зыщарагъэтыштыр,
Иофыгъохэм язэшлэхын зипшгъэрыл
хъурэр цыфхэм икьоу зэрамышлэрэр,
информационнэ системэр зэрэзэтемы-
гъэуцуагъэр къалуагъ. ЖКХ-м Иофхэм
хэшылк афызилэу, профессионализмагъэ
хэлъэу яклэшт специалист ныбжыкы-
клэхэр гъэхъазырыгъэнхэ фаеу ахэм
алъытагъ.

АР-м и Лышгъхъэу Тхьаклушынэ
Аслъан зэхэсыгъом хэлэжыагъ. Цыф-
хэм икьоу шапхъэхэр зэралыагъэлэ-
сыхэрэм, тарифхэм зэхэкыныгъэу
афэхъухэрэм лъапсэу ялэр икьоу зэра-
гурамыгъалорэм, яфитыныгъэхэр къы-
зэрэмыухъумагъэхэм ащ дыригъэш-
тагъ, шыкылэ гъэнэфагъэ къыфэгъоты-
гъэныр игъоу ылытагъ. Джащ фэдэу
управляющэ компаниехэм ялофшлэн зэрэ-
зэхашцэрэр нахь шъхъэихыгъэу къа-
гъэлъэгъоныр, цыфхэм атырэ ахьщэр
зыдаклорэр алъэгъужыныр шлокл зы-
мылэ Иофэу зэрэщытым къыклигъэт-
хыгъ.

Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым
епхыгъэ объектхэм янахъыбэр жъы
зэрэхъугъэми Иофыгъо маклэп къыпы-
кырэр. АР-м псэолъэшлынымклэ,
транспортнымклэ, псэуплэ-коммунальнэ
ыкли гъогу хъызмэтхэмклэ и Министер-
ствэ ЖКХ-мклэ игъэларышлэлэ ипашцэ
Ныбэ Руслъан докладэу къышыгъэм
къызэрэщылауагъэмклэ, мы отраслэм
иобъектэу республикэм итым ипроцент
70-р жъы хъугъэ, яплалэ бэшлагъэу
икыгъ. Ау мы гумэкыгъор тиреспу-
бликэ закьоп зилэр, къэралыгъор зэрэщы-
тэу ары. Аужырэ илъэсхэм ащ идэ-

гъэзыжъын нахь гъэлъэшыгъэу дэла-
жъэх. Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым
зэхэкыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэ-
гъэхъыгъэ Федеральнэ программэу
ильэс заулэ хъугъэу Иоф зышлэрэр ащ
ишыхъат. Программэм къыдыхэлъы-
тагъэу, этажыбэ хъурэ унэхэм гъэцкклэ-
жъын Иофшлэнхэр арашыллэнхэм фэшл
ахьщэ къызыфатлупщыштхэм джыри
Адыгеир ахэуцуагъ. Ащ ищыклэгъэ
тхылгъэри, ахьщэу къатлупщырэм ха-
гъэхъон фаери игъом ыкли икьоу агъэ-
хъазырыгъэх, джы мы илъэсым къы-
клоцл унэхэм ягъэцкклэжъын пае сомэ
миллион 25-м ехъу, жъы хъугъэу зэхэ-
оным нэсыгъэхэм къагъэшъыжыгъэнхэм
пае сомэ миллион 55-рэ къэклонэу ежжх.
Ащ цыфхэм ягумэкыгъуабэ дигъэзы-
жышт, ау, гухэкыми, пстэури зэшло-
хыгъэ хъуным джыри пэчыжъ. Мыщ
дэжъым этажыбэ хъурэ унэхэм ягъэ-
цкклэжъын пэлухъашт ахьщэр цыфхэм
халхъан фаер проценти 5-м шломыклэу
шыгъэн фаеу зэралыгъэрэр палатэм
хэтхэм къышыхагъэщыгъ.

Общественнэ палатэм изэхэсыгъо
къырагъэблэгъагъэх ыкли къэгущыла-
гъэх АР-м ипрокурор шъхьалэ, цыфхэм
яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмклэ
Уполномоченнэм иЛэпылэгъу, АР-м
уасэхэмрэ тарифхэмрэ якъэралыгъо
гъэзеклонклэ и Гъэларышлэлэ, ОАО-у
«Кубанэнергосбытым» и Къутамэу
АР-м шылэм, унэхэм, псэуалэхэм
яшлын ыкли псэуплэ фондывм игъэфе-
дэнклэ къэралыгъо инспекцием АР-мклэ
и Гъэларышлэлэ, ОАО-у «АТЭК»
«Майкопские тепловые сети» зыфило-
рэм япашцэхэр. Управляющэ компани-
ехэм хэуконыгъэу ашыхэрэм, цыф-
хэм яфитыныгъэхэр къэухъумагъэ зэ-
рэхъухэрэм, тарифхэр зыфэдэштхэм,
электроэнергием ыуасэклэ чыфэхэм
якъэугъоижъын ащ фэгъэзэгъэ къулы-
къым зэрэзэхышцэрэм, нэмыклэхэм игъэ-
клотыгъэу зэдытегушылагъэх.

Псэуплэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм
ауасэ управляющэ компаниехэм тэрэ-
зэу къызэралыгъытэрэр цыфхэр на-
хъыбэу зыгъэтхъауасыхэхэрэм ащыш.
Ар Общественнэ палатэм хэтэу къэгу-
щылагъэхэми, прокурор шъхьалэми,
нэмыклэхэми къаушыхъатыгъ. АР-м и

Лышгъхъэ цыфхэм яфитыныгъэхэр
къэухъумэгъэнхэмклэ Уполномоченнэм
тхъауасыхэ тхылгъэу къыратыхэрэр зэ-
хэфыгъэ зэрэхъухэрэм къыклэупчлагъ.
Ащ иЛэпылэгъу иджэуап къызэрэщи-
луагъэмклэ, блэкыгъэ илъэсым пстэ-
умкли нэбгырэ 41-рэ къаюллагъ. Ахэм
къарахылылэгъэ тхъауасыхэхэм зэклэми
ахэплъагъэх, процент 80-м ялофхэр зэ-
хэфыгъэ хъунхэмклэ аделэгъэх, адрэхэм
къатхыгъэм лъапсэ имылэу къычлэ-
кыгъ.

Унэхэм, псэуалэхэм яшынклэ ыкли
псэуплэ фондывм игъэфедэнклэ къэра-
лыгъо инспекцием и Гъэларышлэлэ
ипашцэ Кушъу Асыет къызэрилуагъэм-
клэ, уплъэклунхэр зызэхашцэхэм, комму-
нальнэ фэло-фашлэхэм ауасэ управля-
ющэ компаниехэм тэрэзэу къамылы-
тагъэу къычлагъэщыгъ. Иклэрыклэу
къызарагъэлъыгъэжъым, сомэ миллиони
4 лыеу цыфхэм арагъэтыгъэу рагъэгъэ-
зэжыгъ. Ащ фэдэ хэуконыгъэ зы-
шыхэрэм тазыр атыралхъан алъэкы-
нэу ащ фэгъэхыгъэ унашъо къыдэкы-
ным зэрэщыгугъыхэрэм ащ къыкли-
гъэтхыгъ.

Псэуплэ-коммунальнэ хъызмэтым
иофыгъохэр отраслэм изакъоу фэгъэ-
загъэу щымытэу, гъэцкклэкло хабзэм
ичылплэ органхэмрэ цыфхэмрэ зэгу-
рылонхэш, лъэныкъуищымы хэкыплэ
къызэдагъотын фаеу Общественнэ па-
латэм хэтхэм алъытагъ. Ащ къыпкы-
рыкыхэзэ, ежъхэм яеплъыклэхэр, ана-
хъэу уналэ зытебгъэтын фаеу алъэгъу-
хэрэр къызщыралотыкылырэ тхыль зэ-
даштагъэу, ащ республикэм и Лышгъ-
хыи министерствэу, къулыкьу ыкли ве-
домствэ зэфэшъхъафэу мыщ фэгъэза-
гъэхэм япашцэхэри нэлуасэ фашыгъэх.

Общественнэ палатэм итхьаматэу
Мэщбэшлэ Исхъакъ зэхэсыгъом иклэ-
ухым гумэкыгъоу къыхагъэщыгъэхэр
Лэпэдэлэл мыхъунхэм, палатэм игушылэ
къызэхыхыным зэрэщыгугъыхэрэм
джыри зэ къыклигъэтхыжыжыгъ, АР-м
и Лышгъхъэ гумэкыгъор къадигощэу
къызэрэблэгъагъэм фэшл «тхъауегъэп-
сэу» къырилуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зыщагъэпсэфы, япсауныгъэ щагъэпытэ

Красногвардейскэ районым щылэжьэрэ гупчэу «Доверие» зыфиорэм мыгъэ я 3-рэу кIэлэ-цIыкIухэм зыщагъэпсэфын ыкIи япсауныгъэ зыщагъэпытэн альэ-кIышт чIыплэр щагъэпсыгъ. «Город мастеров» зыфиорэ лагерым мэкьюогъум и 18-м ипчъэхэр кызылхыгъэх.

Лагерым ипашэу Галина Агарковам тызэрэщигъэгозагъэмкIэ, кIэлэеджэкIо 35-у ащ къекIоллагъэхэм яухътэ гъэшIэгъонэу, шIуагъэ кытэу агъакIо. Мыгъэрэ гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм чэзыуищэу кIэлэцIыкIухэр къекIолэщтых. ЩыIэныгъэм чIыплэ кыин рыгъэуцугъэхэр ары анахъэу зэхэщакIохэм анаIэ зытырагъэтырэр. Ахэм ыпкIэ хэмылъэу путевкэхэр къаратых. Аныбжэ илъэси 7-м кыщегъэжыагъэу 16-м нэсы. ХэушъхьафыкIыгъэ план зэ-

хагъэуцугъэу кIэлэцIыкIухэм Iоф адашIэ. Сэнаушгъэу ахэ-лбыр кызыщагъэпсэфын альэ-кIышт кружок зэфэшъхьафхэр зэхашагъэх. КIэлэцIыкIухэм агу-кIэ зыфэшгъэхэ лъэныкIохэр кыхахыгъэхэу, ашIогъэшIэгъо-нэу якIуалIэх. Шыгъыжыем, тхьапэм, пластилиным ахэшIы-кIыгъэ пкыгъо зэфэшъхьафхэр ахэм ашIых. Прическэм ыкIи маникюрм ишIынкIэ, дэнымкIэ, хъэнымкIэ IэпIэсэныгъэ ахэлы-нэу агъасэх. Ежэ-ежырэу мультфильмэ цIыкIухэр зэхагъэуцух, ащ нэмыкIэу орэд къэлоныр, къэ-шъоныр зикласэхэм концертхэр къатых, нысхъэп спектаклэхэри къашIых.

— Зыми фэмыгъэзагъэхэу, зэ-щыхэу зы такыкIэ кыхэкIырэн, — еIо Галинэ. — ГъогурыкIо-ным ипашхъэхэр амыукъонэу,

машIо къэмыхъунымкIэ зэрыгъо-зэнхэ фэе шапхъэхэр, тутыным, наркотикхэм, шъон пытэхэм зэрарэу къахырэу къагурылоным фэшI Iофтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр ренэу зэхэтэхэх.

Ежэ зыгъэпсэфыпIэм Iофтхъаб-зэу цызэхашхэрэм анэмыкIэу

экскурсиехэми ренэу ащэх. Красногвардейскэм, республикэм ыкIи къалэу Краснодар чIыплэ дахэу яIэхэр арагъэлъэгъух.

Мы лагерым Iоф зишIэрэм ащ фэдиэу бэ темышIагъэми, идэ-гъугъэкIэ къахэщы. ГъэрэкIо республикэм кышчызIуахыгъэ

зыгъэпсэфыпIэхэм анахъ дэгъоу Iоф зышIэрэр къаыхахым, «Город мастеров» зыфиорэм яшэ-нэрэ чIыплэ кыхыгъ. Мыгъи анахъ дэгъоу Iоф зышIэхэрэм ашыщ хъунхэу ахэр цэгъугъых, чанэу загъэхъазыры.

ПАТИКЪО Анет.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

Курскэ заор зыщыIагъэр илъэс 70-рэ хъугъэ

Уашъори къаоу, чыгури гырзэу

Хэгъэгу ззошхоу илъэсиплI зыкъудыигъэм пае атхыгъэ гукъэкIыжхэм ащыхагъэунэ-фыкIы Орловскэ-Курскэ заору 1943-рэ илъэсым игъэмафэ щы-Iагъэр зыфэдагъэр. Сталинград дэжэ шыкIогъэ заом ыуж Курскэ лъэныкIом щыIэгъэ ззош-хом фэдэ кызырэхэмыкIыгъэр И. В. Сталиным итхылъэу «Хэгъэгу ззошхом ехылаIагъ» зыфиорэм щыхегъэунэфыкIы, маршалэу Г. К. Жуковым именуархэми къашелэ.

Нэмыц-фашистыдзэхэр Сталинград заом зыщызэхагъэ-тэкIохэ нэуж къалэу Курскэ дэжэ ядзэ хэшыпыкIыгъэу дивизие 50 хъурэр кыIуатэ-къуагъ. А чIыплэм пае агъэхъа-зырыгъэ операцием нэмыц ко-мандованиер «ЦитаделькIэ» еджагъ. Пыир иIашэкIи итех-никэкIи лъэшэу зтэгъэпсыхъа-гъэти, гугъэщтыгъэ игухэлхэр кыдэхъунхэу. Нэмыцызэ ко-мандованием Гитлер ыгъэ-гугъэщтыгъэ ялофхэр дэгъоу кIэкIынхэу, Дзэ Плэыжыым мэхъанэ имыIэжъэу.

ШъэфыцIэу «Цитаделым» рыгушхохэу нэмыцызэ хэшы-пыкIыгъэу къырагъэоллагъэхэм адакIоу, ззон IофхэмкIэ IэпIэ-сэныгъэ зыхэлъ генералхэр къагъэкIуагъэх. Пыим идзэу дивизие 50 хъурэм кыхиубы-тэщтыгъэх танк дивизие 16, итехникэкIэ зтэгъэпсыхъэгъэ лъэсыдзэхэу генерал-фельд-маршалхэу Г. Клоге ыкIи Э. Манштейн зипэшхэу дзэ купышхо-хэр. Ахэм афэшъхьафэу нэмыц лъэсыдзэ дивизие 20 бгъуи-тIумкIэ хъазырхэу къапэлъулы-гъэх. Лъэсыдзэхэм авиациер яIэпыIэгъугъ. ЗэкIэмкIи пыи-дзэр нэбгырэ мин 900 хъушты-гъэ. Мы чIыплэм шыкIогъэ зэ-ошхом пэщэныгъэ дызрэхъагъ ыкIи дзэ IофхэмкIэ IэпIэсэны-гъэ ин ахэлъэу хэлэжыагъэх генералхэу К. Рокоссовскэр, М. Поповыр, В. Соколовскэр, Н. Ватутиныр, Р. Малиновскэр,

И. Коневыр зипэшхэу фронт-хэр. А пстэури зыгъэIоры-шIагъэхэр маршалхэу Г. Жуко-вымрэ А. Василевскэмрэ.

2008-рэ илъэсым ибэдззогъу мазэ Курскэ заор зыщыIагъэр илъэс 65-рэ зэрэхъугъэм ехы-лаIагъэу а къалэм щымэфэкIы-шхуагъ. Урысыем ишъолтыр зэфэшъхьафхэм къарыкIыгъэ лыкIохэу, а зэо хылыгъэм хэ-тыгъэхэу кырагъэблэгъагъэхэм Курскэ хэкум ипашхэр, ветеранхэм яхэку ыкIи якъэлэ советхэр, къалэм иобществен-ность дахэу къапэгъокIыгъэх. Адыгэ Республикэм икIыгъэ ветеранхэу ззошхом хэлэжъэ-гъэхэ И. Ермоленкэмрэ М. Ки-селевымрэ а цыф зэхэхъшхом щылаIагъэх, ахэм сэри сыргъу-сагъ. МэшIокукIэ тыкIуагъэти, чэщныкIо ужым бысымхэр кытпэгъокIыгъэх, хъакIэщ дэгъу горэм тащи, тыкъэтыфэ тисыгъ. «Адыгейм шъукъи-кIыгъ, шъухъэкIэшху», — аIозэ тызэрашагъ. Тыкъэтыфэ авто-машинэ кытпэгъыгъэхэу, анахъ чIыплэ гъэшIэгъонхэр тагъэ-лъэгъугъэх.

Къалэр бгъуищымкIэ бгы-лбагэкIэ къэуцухъагъ, арын-фае «Курская дуга» зыкIыра-Iуагъэр. Ащ ибгышхъэ тыда-щай Советскэ Союзым и Маршалэу К. К. Рокоссовскэм ичIыунэщтыгъэр музей фэдэ ашыжыгъэу тагъэлэгъугъэ. Ащ итых маршалым истолэу телефоныр зытетыр, ипIэкор, ишхапIэ, ищыгынхэм, иIашхэм ащышхэр. Экскурсоводым кыIотагъ бэдззогъум и 12-м тидзэхэм наступлениер зы-рагъажьэм пхъашэу зэрэщызэ-уагъэхэр.

1943-рэ илъэсым бэдззогъум и 12-м Белгородрэ Курскэрэ зэзыпхырэ мэшIоку гъогум Iут

станцииу Прохоровкэ дэжэ шыкIогъэ танк заом икъэбар Хэгъэгу заом ихышъэ хъагъ. Мы чIыплэм танкхэр мэфэ ре-ным щызэрэкъутагъэх. Нэмыц танкхэу кылыгъэхэм я 5-рэ советскэ танкызэр апэгъокIи, бгъуиIумкIэ танк 1200-рэ зэрэ-хэлэжыагъэр тарихым къе-Iуатэ. Нэмыц-фашистыдзэхэм ятанк 400 мы заом хакъуты-хъагъ. Сыдэу хъугъэми, Прохо-ровкэ танк заом кыушыхъа-тыгъ советскэ дзэ техникэр пый техникэм зэрэшIокIырэр ыкIи тидзэкIолIэхэм лыгъэу зэ-рахъагъэр.

Мы зэуапIэм мраморым хэшIыкIыгъэу (Прохоровкэ дэжэ) танкэу Т-34-м исаугъэт ин 1972-рэ илъэсым щагъэу-цугъ «Курскэ заом и Iыхъужхэм апае» ыIоу тетхагъэу. Ар зытэт лъэгаплэу гранитым хэшIыкIыгъэм тешIыхъагъэх танкист, летчик ыкIи лъэсыдзэ сурэт гъэкIэрэкIагъэхэр.

Курскэ заор зыщыIагъэр илъэс 70-рэ хъугъэ. Ар хъугъэ-шIэгъэ инэу блэкIыгъэ Хэгъэ-

гу ззошхом хэхъухъагъэхэм ащыщ. Мыщ лъэныкIуиIум-кIи нэбгырэ миллиони 4-м ехъу зэрэхэлэжыагъэр тарихым хегъэунэфыкIы. Щызэхакъу-тагъ а чIыплэм нэмыщхэм яхэ-шыпыкIыгъэ дивизие 30, ащ щыщэу танк мин 13, самолет мин 12. Тэ тидзэкIолIэу хэкIо-дагъэри бэдэ.

Курскэ заом Адыгейм икIы-гъэ дзэкIолIэу макIэп хэлэжыа-гъэр ыкIи хэкIодагъэр. Псаоу къэзыгъэзэжыгъэхэу непэ щымыIэжэ фронтовик зауIэмэ ацIэ къесIон. Ахэр полковникэу, шхончэо полкым ипэшагъэу, боевой орденихрэ медальхэмрэ зишъошагъэхэу, Хьалтэкъуае щыщэу Хъодэ Алы, Афыпсы-пэ кышыхыгъэу подполковни-кэу Аклэгъу Джэжъаф, май-орэу Хьагъур Андзаур (Нэгы-хъуай), майорэу Шъаукъо Зим-дин (Хьатыгъужъыкъуай), старшэ лейтенантэу ЦуукI СултIан (Къэбыхъабл), старшэ лейтенантэу БжъэшIо Хьамед (Афыпсып), младшэ лейтенан-тэу Къат Рэщыд (Пэнэжы-къуай), старшинау Джэнчэтэ Мос (Хьакурынэхъабл), стар-шэ сержантэу Алыбэрд Нухъ (Хьакурынэхъабл), рядовоеу Нэшъульэщэ Мурат (Пщычэу), рядовоеу Щагъындэкъо Мурат (Пщыжъхъабл), ефрейторэу Джанхъот Нухъ (Еджэркуай).

Ветеранхэм я Адыгэ рес-публик совет кызырэхалы-тагъэмкIэ, Орловскэ-Курскэ заом хэлэжыагъэу нэбгыри 8 Ады-гейм непэ щэпсэу. А пчъагъэм щыщэу фронтовики 4-р Мые-къуапэ щыщых. Ахэр Урысы-ем ичIыплэ зэфэшъхьафхэм къарыкIыгъэхэу Адыгейм икIэ-лэ шъхъалэ псэупIэкIэ зэо ужым кыхэхыхыгъэхэм ащыщых. Фрол Лазаревыр, Владимир

Мостовоир, Иван Хриценкэр, Борис Богдановыр — мы фронтовик нэбгыриплIэмэ на-градэ лъапIэхэр яIэх, офицерхэ-ри ахэтых.

Красногвардейскэ районым-кIэ зы нэбгырэ закъу Курскэ заом хэтыгъэу псаоу къэнагъэр. Ар Павел Несветаевыр ары. Джаджэ щыщэу Николай Ануфриевыри псау. Адыгкъа-лэ щыпсэурэ Джамырзэ Даут, илъэс 93-м ит, наградэхэр иIэх.

Орловскэ-Курскэ ззошхом хэтыгъэхэу псаоу къэзыгъэзэ-жыгъэхэм ащыщэу Джэнчэтэ Мосэ ехылаIагъэу гушылэ зауI. Хьакурынэхъаблэ кышыхы-гъэ фронтовикыр илъэс зауIэ хъугъэ дунаим зехыжыгъэр. Мосэ Хэгъэгу ззошхом къе-мыжъэзэ Дзэ Плэыжыым къу-лыкъу шишIэнэу ащэгъагъэхэм ащыщ. КъокIыплэ Чыжъэм дзэ къулыкъур шыхыгъ. Заор кызежъэм Брянскэ фронтым къащагъэхэм ахэфагъ, мино-мет подразделением хагъэ-хъагъ. Курскэ заом хэлэжыагъ. Ащ лыгъэу щызэрихъагъэм кыкIэкIуагъэу иIагъ Жъогъо Плэыжыым иорден. Ащ ыуж Украинэм щызэуагъ, псыхъоу Десна апэу зэпырыкIыгъэ дзэкIолIэхэм ащыщыгъ. Юго-славиими Германиими ащызэ-уагъ. Хэгъэгу ззошхом иорде-нэу ятIонэрэ степень зиIэр кы-фагъэшъошагъ. 1985-рэ илъэ-сым Хэгъэгу ззошхом иорде-нэу апэрэ степень зиIэр кыра-тыгъ. 1946-рэ илъэсым дзэм кызхэкIыжыым IэнэтIэ зэ-фэшъхьафхэм аIутыгъ. Всесо-юзнэ заочнэ юридическэ инсти-тутыр Ростов кышхиухыгъ. Мыекъопэ къэлэ прокуратурэм иследователыгъ. Хэку испол-комым и УВД иследственнэ отдел ипэщагъ. Пенсие ужым Мыекъопэ лы комбинатом Iоф шишIагъ. Непэ кызнэсыгъэм Мосэ дахэкIэ игугъу ашIы, иIахылхэми, ишъэогухэми, зышIэщтыгъэхэми ащыгъушхэ-рэп.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.
АР-м иветеранхэм ясовет ипресс-къулыкъу ипаш.
Сурэтым итыр: Курскэ заом хэлэжыагъэу Джэнчэтэ Мос.

Пэрытхэм шлухьафтынхэр къяжжэх

Адыгеим и Лышхьхэ афиггэшшошэшт

Мыгэрэ Ионыгьом икIуэх нахь къяб-лагьэ кэс республикэм игубгьохэм ащы-клорэ зэнэкьокьуныгьом гьэхьэгьэшлухэр шашлхьхэм зэрэфэбанэхэрэм нахь зы-кьелэты. Ионыгьом хэлажьхэрэм дэгьоу ашIэ республикэр чыпIитIоу зэрэг-щыгьом кыыхэкIэу комбайнэхэм атесхэм азыфагу илг зэнэкьокьуныгьом анахь гьэхьагьэ шызышIыгьом Адыгэ Респу-бликэм и Лышхьхэ ишлухьафтын зэрэ-ра-тыщтыр. Ахэм апэрэу автомашинэ псын-кIэхэу «Нива» зыфиорэм фэдэхэр афа-гьэшшошэштых. Джащ фэдэу чыгу жо-кIупIэхэм ягьэфедэнкIэ анахь иофшIэгьэ дэгьухэр зилэ районхэм ыкIи хьызмэт-шIапIэхэм ащышхэм Адыгеим иминис-трэхэм я Кабинет ишлухьафтынхэр ара-тыщтых. Комбайнэхэм атесхэу ыкIи ма-шинэхэм арысхэу районхэм ащыклогьэ зэнэкьокьуныгьом пэрытныгьэр шызы-убыгьтхэрэми дипломхэрэ ахьшэ шлухьа-фтынхэрэ афагьэшшошэштых.

Адыгеим мэкьу-мэщымкIэ и Мини-стерствэ кызыритыркIэ, бэдзэогум и 5-м ехьулIэу апэрэ шьолгырымкIэ анахь гьэхьэгьэшлэу шышIыгьэр Шэуджэн рай-оным шылэжьэрэ хьызмэтшIапIэу «Аг-рокомплекс «Шовгеновский» зыфиорэм икомбайнерэу «Дон-1500»-м тес Д.А. Мэрэтыкьор ары. Ащ Ионыгьом мафэ кэс гектар 35-м кышымыкIэу Иуыхьжэ, пстэумкIи кыложыгьэр тонн 2300-м хьазырэу нигьэсыгь. Ащ ыуж бэп кы-зыринэрэ Красногвардейскэ районным шылэжьэрэ хьызмэтшIапIэ инэу «Колхо-зэу Лениным» икомбайнерэу А.В. Бары-киныр. Ящэнэрэ чыпIэр джыркIэ зылы-гыр Кошхьэблэ районным шыщ предпри-нимателэу Зыхьэ Зураб ихьызмэтшIапIэ Иоф шызышIэрэ комбайнерэу А.А. Жу-ковыр ары. Ахэм ауж кIэкIэу итых Джэ-джэ районным шылэжьэрэ хьызмэт-шIапIэу «Дондуковский элеватор» зыфи-

орэм икомбайнерхэу А.Н. Салтыковымрэ Д.А. Коваленкэмрэ.

Комбайнэу «Енисей» зыфиорэм Иоф рызышIэхэрэм азыфагу илг зэнэкьокьу-ныгьом анахь гьэхьагьэ джыркIэ шызы-шIыгьэр фермер цIэрылоу Отэщыкьо Аслъан зипэщэ хьызмэтшIапIэу «Былы-махьом» икомбайнерэу В. Н. Скрупецкэр ары. Ащ зы мафэм коц тонни 130-м нэс кыложэу кыыхэкIыгь, пстэумкIи иком-байнэ Ионыгьом мафэхэм лэжыгьэу чIаригьэщыгьэр тонн 1300-м кьехьугь. Ащ ыуж бэп кызыринагьэр Кошхьэблэ районным шыщ предпринимателэу З. А. Алхьом икоц Иуыхьжыкьэр комбайнерэу А.А. Бакиевыр. Джащ фэдэу пэрытныгьэр зылыгьхэм ащышых хьызмэтшIапIэу «Былымахьу» зыфиорэм (Шэуджэн рай-он) икомбайнерхэу В. А. Целуйкэмрэ Г. А. Пироженкэмрэ.

Комбайнэхэу «Нива-Эффект» зыфи-орэмкIэ анахь гьэхьагьэ зышIыгьэр Кошхьэблэ районным шыщ предпринимателэу Ш. Б. Жемадыком икоц Иуыхь-жыкьэр К. А. Борсэр ары. Ащ икомбай-нэ лэжыгьэ тонн 1200-м кьехьу чIари-гьэщыгь. ЯтIонэрэ ыкIи ящэнэрэ чы-пIэхэр алыгьых Джэджэ районным шыщ хьызмэтшIапIэу «Радуга» зыфиорэм икомбайнерхэу Д.В. Друшляковымрэ Д.В. Демьяновымрэ.

Мыгэрэ Ионыгьом гьэхьэгьэ дэгьу-хэр шызышIыкьэрэм ащышых IэкIыб хэгьэгьухэм кьашашIыгьэ комбайнэхэу зимоторхэм шы кIочIэ 250-м ехьу зилэхэм атесхэри. Ахэм ащышэу анахьбэ лэжы-гьэ кьэзыложыгьэр Кошхьэблэ районным шыщ предпринимателэу С.Б. Пужьым илэжыгьэу Иуыхьжыкьэр комбайнерэу А.И. Пужьыр ары. Ащ зы мафэм лэжы-гьэ гектар 50-м хьазырэу лыкIахьэу Иу-ыхьжэу кыыхэкIыгь, пстэумкIи иком-байнэкIэ кыложыгьэр лэжыгьэ тонн

2750-м ехьу. ЯтIонэрэ чыпIэр ылыгь хьызмэтшIапIэу «Дондуковский элева-тор» зыфиорэм (Джэджэ район) иком-байнэу «Джон Дирым» тес С.Г. Деркаче-вым. Ащ пстэумкIи лэжыгьэу кыло-жыгьэр тонн 2650-м кьехьу. Ащ иофшIэ-гьоу В.А. Сидоренкэми комбайнэм лэжы-гьэ тонн 2500-рэ фэдиз чIаригьэщыгь. Ахэм кьалыкIорэ чыпIэхэр алыгьых Красногвардейскэ районным шыщ пред-принимателэу И.Ш. Бракьыем ихьызмэт-шIапIэ лэжыгьэр шьолгырымкIэ Н.Н. Сидоренкэмрэ Д.С. Овечкэмрэ. Шэуджэн районным шылэжьэрэ хьызмэтшIапIэу «Заря» зыфиорэм икомбайнерэу А.Н. Ко-нозенкэми Ионыгьом гьэхьэгьэшлухэр щешIых.

Лэжыгьэу Иуыхьжыкьэу лэжьаным ана-хьэу анаIэ зытырагьэтхэрэм ащыщ ком-байнэхэм кьэмыуцухэу Иоф ягьэшIэгьэ-ныр. АщкIэ анахь мэхьанэ зилэр лэжы-гьэу бункерым из хьугьэр игьом комбай-нэм чIэщыгьэныр ары. Автомашинэу КамАЗ-м исхэм азыфагу зэнэкьокьу-ныгьэу илгьым апэрэ шьолгырымкIэ анахь гьэхьагьэ шызышIыгьэр Кошхьэблэ рай-оным шьызхьэщыгьэ фермер хьызмэт-шIапIэм ипашэу И.Б. Пужьыр ары. Ащ комбайнэхэм кьачищи хьамэм лэжыгьэ тонн 2900-м ехьу кышагь. Ащ ыуж бэп кызыринэхэрэ Джэджэ районным шыщ хьызмэтшIапIэу «Дондуковский элеватор» зыфиорэм ишоферхэу Г. А. Гирманрэ В. А. Кавуновымрэ, апэрэм лэжыгьэ тонн 2700-рэ фэдиз, ятIонэрэм тонн 2200-м кIахьэу зрашагь. ЫпшIэкIэ зигугьэу кышшэшIыгьэ фермер хьызмэтшIапIэу И.Ш. Бракьыер зипашэм ишоферу А.А. Багыркьом лэжыгьэу зеришагьэр тонн 2200-м хьазырэу лыкIахьагь.

Автомашинэхэу ЗИЛ-мкIэ комбайнэхэм лэжыгьэр ачIэзышыхэрэм ащышыхьэ-ми гьэхьэгьэшлухэр ашIыгьэх. МыщкIэ

апэ ишыгьэр Шэуджэн районным шыщ предпринимателэу А. К. Зеззрахьэм ишо-ферэу Б.Хь. Шьаукьор ары. Ащ лэжыгьэ тонн 2200-рэ фэдиз зришагь. Ащ ыуж бэп кызыринэхэрэ Красногвардейскэ районным шылэжьэрэ хьызмэтшIапIэу «Колхозэу Лениным» ишоферу П.И. Вол-чановскэмрэ Кошхьэблэ районнымкIэ фер-мер хьызмэтшIапIэу З. А. Алхьор зипа-щэм ишоферу Н.Н. Кьулэмрэ.

ЯтIонэрэ шьолгырымкIэ IэкIыб хэгьэ-гьухэм кьашашIыгьэ комбайнэхэу зимо-торхэм шы кIочIэ 250-м ехьу зилэхэм атесхэм азыфагу шыкIорэ зэнэкьокьу-ныгьом анахь гьэхьагьэ шызышIыгьэхэр Мыекьопэ районнымкIэ хьызмэтшIапIэу «Нива» зыфиорэм икомбайнерхэу Ю.А. Волк, А.В. Егоровыр арых. Ящэнэрэ чыпIэр зылыгыр Теуцожэ районным ифермер хьызмэтшIапIэу «Парус» зыцIэм икомбайнерэу «Лаверда» зыфиорэ ком-байнэм Иоф езыгьэшIэрэ Б.М. Шьхьэла-хьор ары. Комбайнэхэу «ACROS-530» зыфиорэм рылэжьэхэрэ комбайнерхэм азыфагу анахь гьэхьагьэ шызышIыгьэр Мыекьопэ районным ихьызмэтшIапIэу «Кубань» зыцIэм икомбайнерэу Д.Н. Лозовоир ары. Комбайнэхэу «Енисей-950» зыфиохэрэм азыфагу илг зэнэкьо-кьуныгьом пэрытныгьэр шылыгь кьалэу Мыекьуапэ кьепхыгьэ фермер хьызмэт-шIапIэу Б.А. Бэгьыр зипашэм икомбай-нерэу К. К. Нахашитывым.

Автомашинэу КамАЗ-м ис шоферхэм язэнэкьокьуныгьэ ятIонэрэ шьолгырым-кIэ пэрытныгьэр шылыгь Мыекьопэ рай-оным ихьызмэтшIапIэу ишоферу лэ-жыгьэ тонн 600-м ехьу зезышэгьэ В.П. Куш. Ащ ыуж итых а хьызмэтшIапIэу дэ-дэм ишоферу О.Г. Митинымрэ кьалэу Мыекьуапэ кьепхыгьэ фермер хьызмэт-шIапIэу Б.А. Бэгьыр зипашэм иводител-лэу А.М. Айтэчымыр.

КIэуххэр зэфыхьысыжыштых

Мы илгьэсым лэжыгьэхэм ялу-хьыбын ошх-ошгу зэхэтхэм бэрэ зэпагьэуми, республикэм Ионы-гьор зэрэщыклорэм уигьэрээнэу шыт. Ащ хэлажьхэрэм зэкIэми акIуачIэ зыфагьэIорышIэрэр анахь охьэтшлухэм атефэу чIэна-гьэ фэмыхьоу лэжыгьэр Иуахы-жыныр ары. Республикэм лэ-жыгьэИуахьжэ техникэу илэр ащ фэдизэу бэл, ащ кьыдыкIэу ком-байнерхэмрэ водителхэмрэ Ионыгьор игьом зэшIохыгьэным фэшI амалэу аIэкIэлэ пстэури агьэфедэ.

Лэжыгьэм иуахьжыбын хэла-жьэхэрэм пшэрылгьэу ялэр еж-хэм яхьызмэтшIапIэ имызакьоу, районным ыкIи республикэм пэ-рытныгьэр ашаубытыныр ары. Ионыгьом хэлажьхэрэм азыфа-гу зэнэкьокьуныгьэр шьызхьэщы-гьэным мэхьанэу илэр кьыдилы-тээ, Адыгеим мэкьу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровым мы илгьэсым ионыгьом мазэ икыхьэ-гьым унашбоу ышIыгьэмкIэ лэ-жыгьэм иуахьжыбын фэгьэзагьэ-хэу анахь гьэхьэгьэшIу зышIы-хэрэр зэрэхагьэунэфыкIыштыхэр, джащ фэдэу мы илгьэсым Ионы-гьом илгьэхьан зэхашэгьэ зэнэ-кьокьуныгьом кIэухэу фэхьухэ-рэр зэфэзыхьысыжыштыхэ ко-

миссием хэхьаштыхэр ыгьэнэфэ-гьэх.

— Тапэрэ илгьэхэм афэдэу мыгьы чIыопс-климатическэ чы-пIитIоу республикэр гошчыгьэу Ионыгьом хэлажьхэрэм азыфа-гу зэнэкьокьуныгьэр шьызхьэ-шагь, — ело республикэм мэкьу-мэщымкIэ иминистрэ иапэрэ гу-адзэу ХьапэкIэ Аслъан. — Апэ-рэм хэхьэх Джэджэ, Кошхьэблэ, Красногвардейскэ ыкIи Шэуджэн районхэм яхьызмэтшIапIэхэр. ЯтIонэрэм хэтых Мыекьопэ, Тэ-хьутэмькьое, Теуцожэ районхэр, кьалэу Мыекьуапэ ыкIи Адыгэ-кьалэ. Арэуштыгьэу зыкIэдгьэпсы-гьэр зэнэкьокьуныгьом зэкIэ хэ-лажьхэрэм чыгуоу афэгьэзагьэ-хэр зэрээфэмыдэхэм пай. Ахэм афэшI комбайнэ лэпкьхэу «Дон-1500», «Дон-1300», «Енисей», «Палессе», «Нива», «ACROS-530» зыфиохэрэм ыкIи IэкIыб хэгьэгьухэм кьашашIыгьэхэм лэ-жыгьэу кьаложьыкьэр елгы-тыгьэу чыпIэу аубытыхэрэр дгьэнэфэщтых. Джащ фэдэу лэжыгьагьэм изещэн фэгьэзэгьэ автомашинэхэм ыкIи тракторхэм Иоф языгьашIэхэрэм, районхэм, кьалэхэм ыкIи мэкьумэщ пред-приятнехэм азыфагу Ионыгьом илгьэхьан зэнэкьокьуныгьэу

илгьэсым анахь гьэхьагьэ шызы-шIыгьэхэм яфэшшошэ шлухьаф-тынхэри ятыштых.

ЗэрэрахьухьагьэмкIэ, комбай-нэхэм Иоф языгьашIэхэу мы илгьэ-сым Ионыгьом ичемпион хьугьэ-хэм Адыгэ Республикэм и Лышхь-хэ ишлухьафтын аратышт. Ахэр зыфэдэхэр — Адыгэ Республи-кэм и Лышхьхэ идиплом ыкIи ахьшэ шлухьафтынэу сомэ мин 335-рэ (автомашинэу ВАЗ-21213-рэ). Комбайнэ лэпкьхэу «Дон-1500», «Дон-1500Б», «ASROS-530» зыфиохэрэм ыкIи хэгьэу зэфэшхьафхэм кьашашIыгьэ комбайнэхэу шы кIочIэ 250-м нэс зилэ моторхэр зэрытхэм Иоф языгьашIэхэу Ионыгьом чемпи-он шьыгьэгьэхэм дипломхэмрэ ахьшэ шлухьафтынэу сомэ мин 50-рэ афагьэшшошэшт. Ащ фэдэ шлухьафтынхэр аратыштых ком-байнэ лэпкьхэу «Дон-1200», «Енисей-950», «Енисей-954» зыфиохэрэм атесхэу мы илгьэ-сым ионыгьом чемпион шьыгьэ-штыхэми. Комбайнэхэу «Енисей-1200» ыкIи «Нива» зыфиохэрэм, IэкIыб хэгьэгьухэм кьашашIыгьэ комбайнэхэу зимоторхэм шы кIочIэ 250-м ехьу зилэхэм атесхэу Ионыгьом анахь гьэхьагьэ шызы-шIыштыхэм дипломхэмрэ ахьшэ шлухьафтынэу сомэ мин 50-рэ афагьэшшошэшт.

Лэжыгьэу Иуахьжыкьэу мэх-ханэ ин зилэ ИофшIэн шьызышIуа-хы автомашинэхэм арысхэу ыкIи тракторхэм атесхэу комбайнэхэм лэжыгьэр ачIэзышыхэрэм. Ми-нистрэм иунашбоу кьызырэщило-рэмкIэ, ИофшIэным гьэхьэгьэшлоу шашIыгьэхэм афэшI ахэри шл-

хьафтынхэмкIэ кьыхагьэщы-штых. Гушыэм пае, шоферу ыкIи трактористэу автомашинэ-хэу КамАЗ-мкIэ ыкIи тракторхэу Т-150-мкIэ комбайнэхэм лэжы-гьэр ачIашыгьэ хьамэм езышIэла-гьэхэу мыгэрэ Ионыгьом анахь гьэхьагьэ шызышIыгьэхэм шьы-гьэу тхылыхэмрэ ахьшэ шлухьаф-тынэу сомэ мин 25-рэ аратышт. Ащ фэдэ шлухьафтынхэр кьажэ автомашинэхэу ЗИЛ-130-мкIэ, ГАЗ-53-мкIэ ыкIи тракторхэу МТЗ-80-мкIэ, МТЗ-82-мкIэ лэ-жыгьэм изещэн анахь шьысшIу кышызыгьэлгьэуагьэхэм.

Мыгэрэ Ионыгьом кIэухэу фэхьуштыхэм ялытыгьэу муниципальнэ гьэпсыкIэ зилэ районхэм ыкIи кьалэхэм ащышхэу чыгу жьокIупIэхэр гьэфедэгьэнхэмкIэ, мэкьумэщ лэжыгьэхэм якьэгьэ-кIын технологие пэрытхэр шьы-гьэфедэгьэнхэмкIэ анахь гьэхьа-гьэ зышIыгьэхэм аратышт Ады-гэ Республикэм и Лышхьхэ ишлухьафтын. Ащ фэдэ чыпIэм иадминистрации ипашэ Адыгэ Республикэм и Лышхьхэ идип-ломрэ ахьшэ шлухьафтынэу сомэ мин 100-рэ ратышт. Адыгэ Рес-публикэм иминистрэхэм я Каби-нет ишлухьафтын зэрэтыштыхэр чыгу жьокIупIэхэр гьэфедэ-гьэнхэмкIэ, мэкьумэщ лэжы-гьэхэм якьэгьэкIын технологие пэрытхэр шьыгьэфедэгьэнхэмкIэ чыгу гектар 500-м ехьу зыфэгьэ-зэгьэ хьызмэтшIапIэхэм ащыш-хэм азыфагу илгьэу зэнэкьокьу-ныгьом пэрытныгьэр шьызыубы-тырэр ары. Ащ фэшI Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет идиплом-рэ ахьшэ шлухьафтынэу сомэ мин

50-рэ ащ фагьэшшошэшт. Ащ дакIоу чыгу гектари 100-м кьы-шегьэжыагьэу 500-м нэс зылэжы-рэ хьызмэтшIапIэу Ионыгьом шьыкIогьэ зэнэкьокьуныгьом анахь гьэхьэгьэшлэу шьызышIыгьэр Ады-геим иминистрэхэм я Кабинет идипломкIэ ыкIи ахьшэ шлухьаф-тынэу сомэ мин 30-кIэ хагьэунэ-фыкIышты. ХьызмэтшIапIэхэм ащышхэу чыгу жьокIупIэ гектари 100 фэдиз зилэхэу Ионыгьом илгьэ-хьан анахь дэгьоу Иоф зышIагьэхэм Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет идипломрэ ахьшэ шлухьафтынэу сомэ мин 20-рэ аратышт.

Муниципальнэ гьэпсыкIэ зилэ кьалэхэм ыкIи районхэм яадми-нистрациехэм мэкьу-мэщымкIэ ягьэлорышIапIэхэм ыкIи яотдел-хэм пшэрылгьэ афашIыгьэ фыш-хьэ лэжыгьэхэм яИуахьжыбын анахь гьэхьагьэ шьызышIыгьэхэр зэрэхагьэунэфыкIыштыхэм фэгьэ-хьыгьэ кьэбарыр зэкIэ хьызмэт-шIапIэхэу мыгэрэ Ионыгьом хэлажьагьэхэм япашэхэм, яспе-циалистхэм, ямеханизаторхэм ыкIи яшофер-водителхэм алы-гьэлэсынэу. Мыгэрэ Ионыгьор зауыхкIэ, министрэу Юрий Пет-ровым иунашбоуIэ зэхашэгьэ ко-миссием кIэуххэр зэфыхьысы-жыштых ыкIи теклоньгьэ кьы-дэзыхьыгьэхэм ацIэ кьырилошты. Хабзэ зэрэхьугьэу, лэжыгьэхэм яИуахьжыбын шьыкIогьэ зэнэкьо-кьуныгьом теклоньгьэ кьышчы-дэзыхьыгьэхэм афагьэшшошэшт шлухьафтынхэр «Лэжыгьэм и Мафэу» зэхашэщтым мэфэкI шьыкIэм тетэу шаратыжыштых.

ЛЭХЬУСЭЖЬ
Хьаджэртбий.

Хэкужъым лъэпсэ пытэ щадзыжъыгъ

**Тягэ дахэу ти Хэкужъ,
Тинахъыжъхэр тимылъжъ.
Хымэ чыплэм тыкымынэу
Тыуибынышъ, тыкъэщэжъ.
Сыд тилажъэр?
Ти Хэкужъыр тымылъэгъузэ
тэлэжъы.
Тятэ лагъэми, тягэ псауба?!
Цыкълуи ини тыжъугъэкълэжъ.
ТИЭЩ Хьамид (Сириер).**

Урыс-Кавказ заом кыпкырыкълыгъэ тхьамыкълэгъошхом ипхъыхъэ-итэкъу ышлыгъэ адыгъэхэу лэклъыб къэралыгъошхом ащыпсэухэрэм ащыщхэр лъэгъо зэфэшъхьафхэмкълэ ятэжъ пашъэхэм я Чыгужъ кызырэкълужы-хэрэр непэ тинэрылъэгъу. Ахэм зэу ащыщ зыщытэныгъэ гъогу сыкыте-гушылэ сшлэогъо Цурмыт-Дугъ Эрсини.

Ар 1964-рэ илъэсым имэлылъфэгъу мазэ Стамбул кышышхъугъ, ны бидзыщэм дыкълыгъоу лъэпкъ шлулъэгъур зыпкырышхэ. Янэжъ-ятэжъхэм, янэ-ятэхэм адэпсэугъэти, адыгабзэр унэгъо кълэцым щызэхихыштыгъ. Ау зэрыгу-щылэщтыгъэр тыркубзэр ары. Мы бзылъфыгъэ гушхом кызырэкълэ-тагъэмкълэ, Мыекъуапэ кызыгъэгъэжъыр ары адыгабзэр зызэригъэщэжыгъэр...

Ыныбжъ илъэс 20-м итгъу Эрсин и Хэкужъ кыгъэгъэжъынэу мурад ышлы-гъагъ. А лъэхъаным мыщ фэдэ гушшы-сэхэр ышхъэ щызэпэкълэжыштыгъэх: «Тыркуем сыкыинэмэ, тыркухэм сахэ-кълухъажышъ. Арышъ, сьдэушгъу кыс-фэкъынми, тятэжъ пашъэхэм я Чы-гужъ згъэгъэжъын, ахэм яосыет афэгъэ-цэкълэжъын». А гушхъыгъэр зыдылыгъу 1985-рэ илъэсым Эрсин Налшык щэ-

**Бысымгуащэ
Цурмыт-Дугъ
Эрсин.**

джэнэу итхылъхэр кыгъэхъазыры-гъагъэх. Ау а илъэсым нэбгыриш аш-тэгъахэти, иеджэн зэпыфэнэу хъугъэп. Пшъашъэм гушхъу ышлыгъэр кызы-дыгъэхъуным пае 1990-рэ илъэсым Мыекъуапэ кълэко мыщ кълэкощыжъын зэрилъэкълэщт шылкълэм нэлуасэ зыфи-шы шлэогъоу. 1991-рэ илъэсым иты-гъэгъэгъэ мазэ тхылъхэр зэкълэ егъэхъа-зырхэшъ, ятэжъ пашъэхэм къабгынэ-гъэгъэ джэнэу чыгужъым кышхъыс-хыжъы. Кълэогъэн фае Эрсин Стамбул щызэхэщэгъэ Адыгэ Хасэм илофшлэн чанэу зэрэхэлажъэщтыгъэр. Ащ ит-хылъхэм ягъэхъазырынкълэ Самсун кы-щышхъугъэ, Анкара дэт Адыгэ Хасэм илофшлэн чанэу хэлэжъэрэ Дугъ Мирадж (убых кълэ) ишлуагъэ кырегъэкълэ. Мы кълээмэ а илъэс дэдэм имэлылъфэгъу мазэ Мыекъуапэ кыгъэгъэжъы. Ыкълэ а илъэсым ибэдзэогъу мазэ ныбжыкълэ-тлур зы насып гъогу зэдытэхъэхэшъ, лъэпсэ пытэ Хэкужъым щадзыжъы. Зэшхъэгъусэхэм джыдэдэм лъфы-гъитлэу зэдэлъу. Япшъашъгъу Псынэф 1993-рэ илъэсым Мыекъуапэ кышы-

хъугъ. МКЪТУ-м псэолъэшлэнымкълэ ифакультет ия 3-рэ курс, АКЪУ-м июри-дическэ факультет ия 3-рэ курс кы-ухыгъэх, Гъукълэ Замудин АКЪУ-м щы-зэхихэщэгъэ купэу «Жъыум» хэтыгъ. Якълэлэу Осэпс Мыекъуапэ дэт гимна-зиэу N 1-м ия 9-рэ класс кыухыгъ.

Джы кыфэдгъэгъэжъын я Чыгужъ апэрэ лъэбэкълухэр Мираджрэ Эрсинрэ зэрэхэлажъэхэм, тлэклэ-тлэклэу ящы-лэклэ-псэуклэ зэрэгъэгъэгъэуагъэм. Апэрэмкълэ агентствэу «Союзпечатим» икиоск 1993-рэ илъэсым бэджэндэу кълэахи, япшъашъэ ышлэклэ — «Дэнэф-клэ» зэджэгъэхэ киоскым тутын лъэпкъ зэфэшъхьафхэр, нэпсеплъэу аратырэ хъапщыпэу пхъэкълыч зыфэлэщтхэм афэдэхэр ыкълэ нэмыкълхэр щашъэхэу дэхэкълэу рагъэжыгъэу кълэ админи-страциер кълэабэшъ, ар ахыжыкълэ. Нэ-ужым тучанэу «Чайка», етланэу цыфхэм яфэлэ-фашлэхэр ыпэкълэ зыщагъэца-кълэщтыгъэ унэм (урамэу Красноок-тябрьскэм тетым) изы лахэ бэджэндэу аштэгъэ, шэкълэ лъэпкъ зэфэшъхьафхэр ащэхэзэ, ялоф нахъ зырагъэушхэмбгъу. Ахэм ауж кълэ паркым пэмычыжъу урамэу Краснооктябрьскэм салонэу «Псынэф» зыфилорэр кышыщылуахы ыкълэ яунаеу ар агъэлажъэ. Унэгъо кълэ-цым кышхъашъхъэпэщт хъапщып зэмылэужыгъошхэр: мыщ щарагъэдын алъэкълэщт птэхэушхэр, шъхъаныгъу-чъэ лухъошхэу адыгэ тхыпхъэхэр зы-щыгъэгъагъэхэр, пхъэнтлэклэу тебзэ ямышылкълэхэр салоным щыолъэгъу. Бысымгуащэр сыдыгъуи нэгъуихыгъэу щэфакълэхэм къапэгъокълэ, зыфэе шэкълэ-хэр къафыхэхы, елолэнчъэу яфэлэ-фашлэхэр афэгъэцакълэ.

Щыфым игъашлэ бэ щыпэкълэклэ-рэр — гушлуагъуи, кълэни ащ пытэу щы-зэхэщытагъэх. Хымэ къэралыгъом кы-хъухъэхэ, хэхэс шылаклэр зыфэдэр зэхэ-зышлэгъэ Мираджрэ Эрсинрэ ятэжъ пашъэхэм я Чыгужъ лъэпсэ пытэ щад-зыжыгъэу ялфыгъэхэр дахэу зэдэлъу. Гъашлэм къарипсэгъэ насыпым щы-гушлуыкълэхэзэ, ахэр рэхъатэу тикълэ цэпсэу, яунэе тучанкълэ Мыекъуапэ нахъ зэтэгъэпсыхъагъэ хъуным ялахэ хашылхэ. Тикълэ лъэпэ мафэ щызыд-зыжыгъэ унагъом игъот нахъыбэнэу, нэхъойрэ намысрэ илъ зэпытынэу, яна-хъыжъхэр агъашлэхэу, янахыкълэхэм лъэгъо дэгъу арагъэлыгъоу бэрэ щы-лэнхэу афэгъэлэу.

ЛЫШЭ Саньет.

Сурэтхэр Гъышынэ Аслъан тыри-хыгъэх.

Унэе салонэу «Псынэф» зыфилорэм ичлэхъап.

Гъэхъэгъэшлэхэр ялэхэу къэкълэжыгъэх

Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым щызэхэщэгъэ респу-бликэ естествознэ-хысап еджа-плэм икуп хысап еджаплэхэм я Кубок кыдэхыгъэнымкълэ я Х-рэ Дунэе зэлкълэу Сербием щыкълуагъэм хэлэжыгъэ. Гъэхъ-гъэшлэхэр ялэхэу мы мафэхэм ахэр Адыгеим къэкълэжыгъэх. Тыжъын медали 5-рэ джэрз медали 3-рэ кълэжыгъэ. Джы-рэ уахъгъэм кълэ ныбжыкълэхэм яшлэныгъэхэм гъэмфэ зыгъэ-сэфыплэу «Къушхъэ тхыд» зыфилорэм ащыхагъахэу.

Европэм икъэралыгъуи-пшымэ къарыкълыгъэ командэ 19 зэнэкълэу хэлэжыгъэх. Урысыер командитлэмэ къа-гъэлэжыгъагъ: Москва къэра-лыгъо университетым (МГУ) ифизикэ-хысап еджаплэрэ ти-республикэ икълыгъэхэмрэ.

Лофхъабзэр лъэныкълуищкълэ зэтэгъуыгъагъ — хысапымкълэ, физикэмкълэ ыкълэ информати-кэмкълэ. Аужырэмкълэ турнирым хэлэжъэнэу рахъухъэщтыгъэп,

ау зэфэхъысыжъэу ашлэщтым иягъэ кызырэкълэщтыр кыза-шлэм хэлэжыгъэх. Предмети-щымкълэ шлэныгъэ куухэр ти-кълэжыгъэх къагъэлэжыгъагъ. Ме-даль пчъагъэу къахыгъэмкълэ Сербием икомандэ закъу ары къатекълэ зытэкълыгъэр. Ады-геим икомандэ хэтыгъэ нэбгы-риплым медаль тлуртлэу къа-хыгъэ. Владислав Невструе-вым хысапымкълэ ыкълэ инфор-матикэмкълэ тыжъын, Даниил Емцевым хысапымкълэ ыкълэ физикэмкълэ тыжъын, Георгий Химшиашвили хысапымкълэ тыжъын, информатикэмкълэ джэрз, Евгений Дергачевым хысапымкълэ ыкълэ информа-тикэмкълэ джэрз медальхэр къа-лэжыгъэх.

Командэхэм язэлкълэ Сербием ианахъыжъ ыкълэ анахъ зэлъашлэрэ хысап гимназиэу къалэу Белград дэтым щы-кълуагъ. Текълэныгъэ кыдэзы-хыгъэхэм къалэжыгъэ ме-дальхэр Сербием и Парла-

мент къащаратыжыгъэх. Уахътэ ялэ зэхъум, тикълэ-лэхэм Белград къапльыхъагъ, ащ ичылплэ гъэшлэгъоныбэхэм ащылагъэх, архитектурнэ са-угъэтхэр къапльыхъагъэх. Ау

зэкълэми анахъ ашлогъэшлэгъо-ныгъэр мы къэралыгъом ищыф-цлэрылоу Никола Теслэ имузей ары.

Зэзэгъыныгъэу зэдашлыгъэм диштэу Сербием иматематик

ныбжыкълэхэр шлэхэу Урысы-ем къэкълэщтыгъэх. Кыблэ-хы-сап зэнэкълэу Ионыгъом зэ-хэщэщтым ахэр кырагъэб-лэгъагъэх.

ПАТЫКЪО Анет.

Тхыгъэжъхэм адыгэхэр къазэрахафэхэрэр

Я 18-рэ лэшлэгъу, я 80-рэ илъэсхэр. Адыгэхэр Тыркуем зыгуишэнхэм тыригъэгущлэханху Суджук-къалэ икомендантэу Ферах-Али-пашам шапсыгъэпщыхэм ащыщ горэм ыпхъу шхъэгъусу ещэ, цыфхэм шлухафтынхэр къафегошых, ислъам диным ылъапсэ щыпытэным фэшл мэщытхэр, медрысэхэр афешых.

В.Д. СМЕРНОВ. «Крымское ханство под верховенством османской Порты в XVIII столетии». Одесса. ***

1780 — 1800-рэ илъэсхэр. Натыхуаехэмрэ шапсыгъэхэмрэ илъэс 20-рэ зэзаох. Ислъам диныр зыштэгъэ шапсыгъэхэр натыхуаехэм япсэуплэхэм атеох, ахэм адэт къашхэр агъэстых. Джащ фэдэу еж натыхуаехэми Шапсыгъэ шашыгъэ мэщытхэр агъэстых.

И. ХАЗРОВ. «Остатки христианства между закубанскими племенами». ***

1787-рэ илъэс. Францием иконсулэу Къырым щылэгъэ М. Пейсонель Париж къышхыдигъэкыгъэ тхылгъэу «1750 — 1762-рэ илъэсхэм хы Шуцлэ Юшым черкесхэмрэ абхъазхэмрэ сатыоу шызэхашэгъагъэр зыфэдагъэр» зыфилорэм къышетхы мэщыт 16 (Тамань — 12, Темрюк — 2, Каплу — 2) зэрэщагъэпсыгъагъэр.

М. ПЕЙСОНЕЛЬ.

1790-рэ илъэс, Юныгъо маз. Къуаджэу Къунчыкъохаблэ ыцлэ апэрэу тхыгъэхэм къахэфэ, ащыгъум ар пщэу Къуймакъо Китай ылэ илыгъэ.

1791-рэ илъэс, мэкъуогъу. Генералэу И.В. Гудович къалэу Анапэ тыркухэм къатырехыжы.

«Сборник статей по истории Адыгеи». ***

1791-рэ илъэс, бэдзэогъу маз. Шапсыгъэ ыкли натыхъое фэкъллэхэм зыкълэты, 1796-рэ илъэсым нэс зыгъэпщынэхэр фэкъллэхэм апэуцужых.

1792-рэ илъэс, мзай. Урысыем Анапэ Тыркуем ретыжы.

«Русский архив». М, 1876-рэ илъэс. ***

1793-рэ илъэс, мзай. Тамань (Быгъур-къалэ) Екатеринославскэ наместничествэмрэ Таврическэ (Къырым) хэкумрэ ядзэхэм япашэу, генерал-аншефэу А.В. Суворовыр къэкъл. Пытэлпакълэ къалэм шагъэпсыным фэшл псэ-олапхъэхэр зэрагъэулухнху унашъо къешы. Ижырэ пкыгъоху ыкли псэуплэжъху тарихым епхыгъэхэм афэсакъынху, къызэтырагъэнхнху къарело. Археологическэ саугъэтхэр къэухъумэгъэнхэмкълэ Пшызэ шьолъыр шашыгъэ апэрэ унашъоу ар мэху.

СОЛОВЬЕВ В. А. «Суворов на Кубани».

КЪЭБЭРТЭ-БЭЛЪКЪАР РЕСПУБЛИКЭМ

Къэбэртэе джэгур сыд фэда?

Ащ иджэуап федеральнэ телевидением иканалэу «Россия 1» зыфилорэмкълэ цыфхэм шлэху зэхыхышт ыкли алэгъушт. Телепроектылэу Урысыем щыпсэурэ лъэпкъ зэфэшхъафхэм нысэищ джэгурхэр зэрэзэхашэхэрэм фэгъэхыгъэр Урысые къэралыгъо телерадиокомпанием илъэлукълэ телестудиеу «Единая медиа-группа» зыфилорэм тырехы. Ахэм Темырым щыпсэурэ нганасанхэм, къэндзалхэм ыкли урысхэм япэсэрэ джэгурхэр зэрарагъэкълкълыщтыгъэхэм тырахыгъах. Чэзыр къэбэртаехэм къанэсыгъ. Документальнэ фильмыр лъэпкъ шэн-зэхэтыклэхэм ямызакъоу, цыф къызэрыкълэхэм язэфыштытыклэрэ ящылэкълэрэ, ныбжьыклэхэр зэрэзлукълэхэр шыклэм ыкли гуфэбэныгъэ зэрэзфа-шлырэм, унэгъошлэным уасэу ратырэм афэгъэхыгъэшт.

Программэу «Свадебный генерал» зыфилорэм зыгъэхъа-зырыр Сергей Белоголовцевым къэбэртэе лъэпкъым ихаб-зэхэмрэ икультурэрэ хэшылк

гъэнэфагъэ афырилу Налщык къэкългъагъ. Зиджэгу тыритхэщтыр ымышлэщтыгъэми, шхъэгъусэ зэфэхьурэ нэбгыритлум шлухафтын къафисагъ.

Адыгэ джэгур зэрэзэхашэрэ тырахы зэхъум, ЗАГС-м зэрэщэрэ ныбжьыклэхэр бэу къэкъллэгъагъэх. ЗАГС-м ипашэу Валентина Шериевам къызэрилуагъэмкълэ, врачху Гъэжбо Русланрэ Шэуджэн Заринэрэ зэрэзэгуатхэхэр ары тырахыгъэр.

Къэзэрэщэхэрэ клалэмрэ лшгашэмрэ адыгэ шьуашэхэр зэрэзышалэхэрэр ныбжьыклэхэми, нахыжъхэми ягуап. Лъэпкъ хабзэхэм атетэу нысэр унэм зэрэращэрэр, шъаори зэкъллэжыгъагъэхэм къызэра-щэжырэ филъым хэтыштых.

Къэбэртэе джэгур тезыхыгъэ С. Белоголовцевым адыгэ цыерэ палорэ шлухафтынэу ратыгъэх. Ахэр щыгъэху бжы-хэм «Россия 1-м» къыгъэлъэгъошт программэр зеришэнэу ащ къыгъэгугъагъэх.

Гъуклэхэр зэлуклэгъагъэх

Темыр Кавказым ис гъуклэ лэпласэхэр ятфэнэрэу къалэу Налщык къышхыдигъагъэх. Ахэм алэкълэ ашыгъэ къамэхэмрэ шъэжы-ехэмрэ къыздахыгъагъэх, анахь лэшлэгъэ дэгъухэр къыхахынхэм пае къэгъэлъэгъонхэм ахагъэлэжыагъэх. Гъучлым пкыгъо зэфэшхъафхэр хашыкълыныр къушхъэчлэхэм сыдигъуи яклэсагъ, ащ ясэнауштыгъэ къышхыгъагъоштыгъ. Джыри гъуклэ лэзэхэр зэрэщыгъэхэр къагъэхъагырыгъэ пкыгъохэм нафэ къашыгъ.

Гъуклэхэм къызэралорэмкълэ, шъэжые (сэжые) пшыныр, ащ ыклэ бгъэдэхэжыныр зэкълэмэ анахь къин. Джащ фэдэ сэхэри. Ахэм ягъэхъагырын мзэе заула ишыклагъ. Джары гъуклэхэм ахэр яунэхэм къыз-клэшагъэхъагы-хъагы-рыгъэхэр.

Къэгъэлъэгъоным шъэжые ыкли сэхшо тегъэпсы-хъагъэхэр къырахыла-гъэх. Ахэм атешыхыгъэ гу-хъарэхэм афэдэхэр музейхэм ачлэлъ пкыгъохэми къахэгъотэгъуай.

фическэ зекъл-гъоу зэхышхыгъа-гъэр Урыс-Кавказ заом хэкълдагъэхэм яшъыгъо-шлэжъ мафэ фэгъэхы-гъагъ.

Клэрмытхэр зэрэшапсыгъэхэр Мухьдинэ зышхыгъэгъупшэрэп. Кавказ заом ыпэкълэ Шапсыгъэ Клэрмыт ллакъор зы-щыпсэуштыгъэ псэуплэу Клэрмыт къуаджэр (Чемитоквад-же) дэт. Къуаджэу Шойкыо янэкълэ илахылхэр щэпсэух. Ащ иныб-джэгъухэри илахылхэри бэрэ ышэху кыхыкълэ.

Шах Шапсыгъэрэ Убыхым-рэ ягунапкъэхэр зыгъэнэфэрэ псыхъоу сыдигъуи щытыгъ.

Зекълэ ежыагъэхэм Иордани-ем къыкългъэ, илъэс 76-рэ зы-ныбжъ Хъурмэ Хъасани ахэ-тыгъ. Шойкыо щыщ илэкъо-цлэгъуху Хъурмэ Русланрэ Шыхамызэрэ зэралуклагъэм ащ ыгу лъэшэу къылэтыгъ. Ахэр яллакъо къырыкълуагъэм, джырэ псэукълэу ялэм, ялофы-гъохэм бэрэ атегушыла-гъэх.

Зекълэ купым хэтыгъэхэм ащышхыгъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепу-татэу Шэо Аскэр, Инэм къэлэ псэуплэм ипашэу Хьоткыо Хызыр, предпринимательху Клэрмыт Алырэ Хьодэ Ас-фаррэ. Купым пашэу илагъэр къуаджэу Шойкыо инахыжъ-хэм ащышэу Ныбэ Батырбый.

— Батырбый къыгъэшла-гъэм инахыбэм Шъачэ дэт Лъэпкъ паркым локъи шыла-гъ. Шапсыгъэ ичылпэ псэури дэгъоу ешлэх, псэуплэжъхэм ачлэхэм, ахэм къарыкълэрэм ыкли къызтекълыгъэхэм нэлуасэ уафилышхушт. Арышъ, та-пэкълэ адыгэхэм къарыкълуагъэр

Зекълоным лъапсэхэм афищэжыгъэх

Клэрмыт Мухьдин, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат, нэбгырэ куп игъусэу Шапсыгъэ щылэ псыхъоу Шахэ икье-жыаплэхэр къыплыхъанху, игъусэхэми аригъэлъэгъунэу, бэшилэгъу фэгъ. Ар бэмышлэу къыдэхыгъ — тарих-этногра-

Илъэси 150-кълэ узэкълэбэжы-мэ, мы чылпэм адыгэ къоджэ 70-рэ фэдиз исыгъ. Чылпэ мзэ-хэмрэ къушхыгъэхэмрэ бэ алэгъугъэр, ашлэрэр. Къэбары-жъэу цыфхэм ащыгъупшэ-жыгъэр макълэ, зышхыгъэ къыд-нэмысыжышхыгъэ къэбархэри щылэх...

нахъ куоу зэзыгъашлэ зышло-игъохэмкълэ ар цыф гъэшлэ-гъонэу щыт, — ело Мухьдинэ. — Илъэс 82-рэ зыгъэшлэгъэ лъым зэхыхыгъэу, ылъэгъугъэу ыкли ыгу риубытэгъэ къэбарэу къылуатэхэрэр хэутыгъэ горэ-ми, тхыгъэу щылэхэми ахэб-гъотэштхэп.

Батырбый зипэщэ купым пасэм шапсыгъэхэр зэрэпсэ-уштыгъэхэр къафилотагъ, псэ-уплэхэр зыдэщытыгъэ чылпэхэр къаригъэлъэгъугъэх, локъу зы-пылыгъэхэр агу къыгъэкълэ-жыгъэх. Лы Юшым адыгэ къуаджэху Клышмафэ, Бы-хъуае, Хъагонэщ зыдэщысыгъэ чылпэхэм цыфхэр ышагъэх.

«Чыгъэшхокълэ» шапсыгъэ-хэр заджэху, ижыкълэ къы-щегъэжыагъэу адыгэхэм агъэ-лъаплэщтыгъэм ыкли лъэпкъ локъыгъохэм зыщатэгущы-лэщтыгъэхэ чылпэм зынэсы-хэм, атэжъ плашхыгъэхэм, зычылгу къэзыухъумэгъэ цыфхэм апа-екълэ тхыэлъэу ашыгъ.

НЫБЭ Анзор.

ИСКУССТВЭМРЭ ПІУНЫГЪЭМРЭ

ШыІэныгъэм фэусагъэм
уегъэдаІо

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэм илъэс ІофшІэгъур зэриухырэм фэгъэхьыгъэ пчыхъэзэхыхъэм упчІэ макІэп «кыгъэушчыгъэр». Концертыр зезыщгъэ Ирина Шилько кызэрэхигъэщыгъэу, искусствэм пІуныгъэ кІуачІэу иІэм шыІэныгъэм зыкыщелэты. Симфоническэ оркестрэм лІэшІэгъу зэфэшхьафхэм аусыгъэ произведениехэр егъэжынчых, уахътэм диштэу амалыкІэмэ алъэхъу.

симфоническэ оркестрэм идирижер шхьаІ. Ащ ишІэ хэлъу концертхэр филармонием щэгъэхьазырых.

Симфоническэ оркестрэр илъэс 20 зэрэхъурэм ипэгъокІэу пчыхъэзэхыхъэм классикэм хъагъэхъэм тигуапэу тяделугъ. В. Моцарт ыусыгъэу «Симфония N 40» зыфиІорэр тхьакІумэр «зыгъашІорэм» ахэтэлъыгъ. Гур келэты, артистхэм уадежыу пшІоигъо охъу. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Аркадий Хусниаровыр оркестрэм идирижерэу шытыгъ. Илъэс ІофшІэгъур зэрэфашІыжырэм фэгъэхьыгъэ пчыхъэзэхыхъэр зэхэтхыгъэ произведениехэм кыагъэбаигъ. Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофшІэшхоу Петр Шаховыр

рэр ащ фэдэ концертхэм кыахъшы.

— Симфоническэ оркестрэм ІофшІэнэу кытыщылгъыр бэ, — кьелуатэ АР-м и Къэралыгъо филармоние идирижер шхьаІгъу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ ІофшІэгъу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофшІэшхоу Хъот Заур. — Композиторэу Нэхэ Астлан шобилей фэгъэхьыгъэ концертыр оркестрэм бжыхъэм кытыщылт. Симфоническэ оркестрэр илъэс 20 зэрэхъурэм ипэгъокІэу Андэрэкъо Долэт зэзэгъыныгъэ дэтиІыгъэу произведение етхы. Санкт-Петербург Д. Андэрэкъор цІэпсэуми, тиеспублікэ цІаІугъэ Іалэм зэхьыныгъэхэр дэтиІэх. ТапэкІу Іоф зэрээдэтиІэщытм тегушхыс. Лыхъурэе Заринэ Ростов цІэлэжъэ, тиконцертхэм кыахъэжъэщыт.

Адыгэ композитормэ япроизведениехэр цІыфхэм нахьыбэрэ зэхыхынхэм фытегъэпсыхьагъэу симфоническэ оркестрэм Іоф ешІэ. Хъот Заур, Петр Шаховыр, Григорий Михайловыр, нэмыкІхэри тимузыкальнэ искусствэ зэрэлъагъэкІотэщытм пылгъых. Ащ епхыгъэ кадрэхэм ащымыкІэщтхэу тэгугъэ.

Сурэтхэр симфоническэ оркестрэм иконцертхэм кыащытырахыгъэх.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

«Зэкъошныгъэм» еублэ

Мыекъопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэм» 2013 — 2014-рэ илъэс ешІэгъур бэдзэогъум и 12-м еублэ. Урысыем и Кубок икыдэхын хэлэжъэным фэшІ апэрэ зэлукІэгъур «Дагдизелым» дырилэщт.

— «Зэкъошныгъэм» шешІэщт футболистхэр икъоу тшІэрэп. Командэм ипащэу Ауль Рэщыдэ Москва кІуагъэу зэхэщэн Іофыгъомэ апыл, тищыкІэгъэ тхыгъэхэр егъэхьазырых, — кытыІуагъ «Зэкъошныгъэм» итренер шхьаІгъу Шыумэфэ Рэмзан. — Непэ Каспийскэ тежъэщт.

Бэдзэогъум и 12-м «Зэкъошныгъэр» Новочеркасскэ шешІэщт. Бэдзэогъум и 17-м «Биологыр» Мыекъуапэ кьэкІошт. Тикомандэ ехьылІэгъэ тхыгъэхэр мы мэфэ блэгъэхэм «Адыгэ макъэм» кыщыхэтыутыщтых.

ФУТБОЛ. АР-м ИЗЭНЭКЪОКЪУ

«Урожай» лэжыгъэшІу иІ

«Урожай» Тульскэр — «Нарт» Хьакурынэхьабл — 6:3.

Поселкэу Тульскэм бэдзэогъум и 3-м щызэдешІагъэх.

«Урожай» купэу «КъокІыпІэм» шешІэ, зэнэкъокъум апэрэ чІыпІэр кызэрэщыди-хыщтым пыл. Командэр зэлукІэгъумэ афэ-зыгъэхьазырэмэ ащыщэу Александр Матусьян зэрилгытэрэмкІэ, футболистэу аштагъэхэм зыкыагъэшІыпкыжы.

«Урожай» «Нартым» зыдешІэм, Владимир Зайцевым тІогъогогъо, Петр Осиповым, Алексей Скоковым, Шыко Русьбан, Тхьаркьохъо Казбек зэрызэ кьэлапчъэм Іугуаор дадзагъ.

«Урожай» ешІэгъуипІэу иІагъэмэ текІоныгъэ кыащыдихыгъ, очко 12 ригъэкьугъэу апэрэ чІыпІэм щыІ. Бэдзэогъум и 10-м «Урожай» «Лэшэпсынэм» Іу-кІэщт. ЕшІэгъур пчыхъэм сыхьатыр 7-м Тульскэм щаублэщт.

КІЭЛЭЦЫКІУ ФУТБОЛЫР

Урысыем
и Кубок фэбэнэщт

Урысыем футболымкІэ и Кубок кыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъур бэдзэогъу мазэм и 9-м аублэщт. Кыблэ шьолырымрэ Темыр Кавказымрэ якІэлэцыкІу командэ 24-рэ ешІэгъумэ ахэлэжъэщт.

Адыгэ Республикэм футболымкІэ икІэлэцыкІуныбжыкІэ спорт еджапІэ изавучэу Пэнэшгу Мыхъамодэ кызэрэтиІуагъэу, тренерэу Виталий Аксеновым ыгъасэхэрр Адыгеим ыцІэкІэ ешІэщтых. 1999-рэ илъэсым кьэхъугъэ кІалэхэр апэрэ чІыпІэхэм афэбэнэщтых.

Астрахань, Ростов, Волгоград хэкухэм, Къэбэртэе-Бэлъкьарым, Ингушетием, Краснодар краим, Адыгеим, нэмыкІхэм яныбжыкІэ командэхэм сэнаушыгъэ зыхэлъ футболистхэр ахэтых, ау «Спартак» Налчык, «Кубань» Краснодар, «Зэкъошныгъэ» Мыекъуапэ, фэшхьаф командэхэм аштэщтхэр непэ тшІэгорэп. Футболист пэпчэ Іоф зэрэзыдишІэжырэм елгытыгъэр бэ.

Бэдзэогъум и 9-м мыекъопэ футболистхэр «Краснодар-2-м» Краснодар щыІукІэщтых. ЯтІонэрэ ешІэгъур бэдзэогъум и 12-м Мыекъуапэ щыІошт. ТекІоныгъэ кыдэзыхырэр зэнэкъокъум щылыкІотэщт. Спортм пыщагъэхэр ешІэгъум епІынхъу, тикомандэ Іугу фытеонхъу стадионым кьэтэгъэблагъэх.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр
ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэр
ыкІи кыдэзы-
гъэкІырэр:

Адыгэ Республи-
кэм лъэпкь
ІофхэмкІэ, ІэкІыб
кьэралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
кьэгъухэм адырІэ
зэхьыныгъэхэмкІэ
ыкІи кьэбар
жъугъэм иамал-
хэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхьаІэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шхьаІэм
иапэрэ гуадзэр
МЭШІЛЭКЪО
Саид

ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр

ЖАКІЭМЫКЪО
Аминэт

Редакциер
зыхъыІэр:

385000,

кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:

52-16-79,

редактор шхьаІэм

иапэрэ

гуадзэр:

52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:

52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэІоры-
шлалІ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у

«Полиграф-ЮГ»,

385000,

кь. Мыекъуапэ,

ур. Пионерскэр,

268

Пчъагъэр

4035

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2535

Хэутыным
узшыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхьатыр 18.00